

اچھی ذات والی

حکما لانی والی

محمد اقبال نجمی

اپنی ذات کمالاں والی

(حمدیہ قصیدے)

محمد اقبال نجمی

فروع ادب اکادمی

لاہور — گوجرانوالہ — اسلام آباد

ناں کتاب	:	اُچی ذات کمالاں والی
لکھاری	:	محمد اقبال نجمی
چھاپن ورہا	:	۲۰۰۸ء
کنتری	:	اک ہزار
ہدیہ	:	روپے
کمپوزنگ	:	سجاد کمپوزنگ سنٹر
چھاپن والے	:	فروغ ادب اکادمی
		۸۸۔ بی۔ سیٹلائیٹ ٹاؤن گوجرانوالہ
فون	:	۰۵۵۔۳۲۵۱۶۰۳

ورتارے

کتاب سرائے۔ الحمد مارکیٹ، غزنی سٹریٹ۔ اردو بازار لاہور

فون۔ ۷۳۲۰۳۱۸

نعت مرکز۔ المدینہ دارالاشاعت، یوسف مارکیٹ، غزنی سٹریٹ ۸۸۔ اردو بازار لاہور

چڑھاوا

”اُچی ذات کمالاں والی“ لائی اُس دے ناں
ساہواں دی جس پونجی دتی، بخششی سوہنی چھاں

حمدیہ قصیدے

☆ اُچی ذات کمالاں والی (پنجابی وچ حمدیہ قصیدیاں دا پہلا مجموعہ)۔ ڈاکٹر بشیر عابد

- ۱۔ تیری ذات کمالاں والی تیری وڈی قدرت..... ۳۱
- ۲۔ توں باقی ایں ربتا اتھے ہورتے ہر شے فانی..... ۳۹
- ۳۔ سوہنارب ای ہر شے وچوں اپنا عکس دکھاوے..... ۴۷
- ۴۔ ہر شے تیری حمد چتارے ہر تھاں تیرا جلوہ..... ۵۴
- ۵۔ میریاں حرف ثناواں نوں اوہ موتیاں دے وچ ڈھالے..... ۶۳
- ۶۔ علم دی اوہ روشنی دیوے..... ۶۹
- ۷۔ توں اُچا توں سبھ توں اُچا توں سمھناں توں عالی..... ۷۵
- ۸۔ توں رحمان رحیم ایں مولا تیرا نام وودود..... ۸۱
- ۹۔ تیریاں ای تعریفاں کردیاں مولا سبھ زباناں..... ۸۵
- ۱۰۔ اوّل وی توں آخر وی توں توں ای باطن ظاہر..... ۹۱
- ۱۱۔ مالک تے رحمان توں مولا..... ۹۷
- ۱۲۔ دل آکھے سدا تیریاں حمداں لکھاں..... ۱۳۳
- ۱۳۔ محبوب دی سنت تے چلا دے مولا..... ۱۳۷
- ۱۴۔ توں سمھناں دا ”رب“ ایں سچا تیریاں سبھ انواراں..... ۱۴۱

پنجابی حمدیہ قصیدے تے محمد اقبال نجمی دی فکری اٹھان

پروفیسر محمد اکرم رضا

قصیدے دی عظمت بہت ساریاں زباناں وچ مسلم رہی اے۔ قصیدے دا مطلب اپنے محبوب آقادی صفت تے ثنا اے۔ عربی، فارسی تے اردو وچ قصیدے دی روایت مل دی اے۔ ایس روایت وچوں سب توں اُچی روشنی اوس قصیدے چوں پھٹ رہی اے جہڑا سیدنا کعب بن زبیر رضی اللہ عنہ نے نبی کریم ﷺ دی شان وچ لکھی تے جہید اسرناواں بانٹ سعادسی۔ اوہناں توں پہلاں رسول اقدس ﷺ دے درباری شاعر حضرت حسان بن ثابت رضی اللہ عنہ دے نعتیہ قصائد اپنی مثال آپ نیں۔ عربی زبان دے جاہلی ادب وچ بہت سارے قصیدیاں داسراغ مل دا اے۔ فارسی زبان وچ عربی، نظیری، انوری، خاقانی دے قصیدے ہمیشہ دی زندگی پاگئے۔ اردو زبان وچ محمد رفیع سودا، اسد اللہ خان غالب، مومن، میر انیس تے مرزا پیردی قصیدہ نگاری وی اپنی مثال آپ اے۔ ایہ علیحدہ بات اے پئی زیادہ قصیدے بادشاہواں دی تعریف وچ لکھے گئے نیں۔ کیوں پئی قصیدہ دی تعریف ای بادشاہواں تے امراء دیاں صفتاں بیان کرن تیکر محدود ہو گئی سی۔ مبارک نیں اوہ شاعر جہاں مختلف زمانیاں تے ادوار وچ حضور محمد مصطفیٰ ﷺ دی شان وچ قصائد رقم کرن دا سلسلہ وی جاری رکھیا، تے کجھ ایسے وی خوش بخت شاعر سن جہڑے حمدیہ نظماں دے ڈھیرے تے لگاندے رہے پر باقاعدہ حمدیہ قصیدے لکھ نہ سکے۔ دراصل دو عالم دے سلطان حضور محمد مصطفیٰ ﷺ دی نعت دا آفتاب ایس شان نال چمکدار ہیا کہ شاعراں دے افکار محبت رسول ﷺ دے انوار وچ سدالٹی گم ہو کے رہ گئے۔ ایس عالم وچ ضرورت سی کہ حضور ﷺ دے نال نال سوہنے تے عظیم و برتر خالق اللہ جل جلالہ دی توصیف وچ حمداں دے پھل وی پیش کیتے جان جسے سوہنا محمد ﷺ پیدا کر کے ایس ظلمتاں ماری کائنات نوں ابدی چائن دا مرکز بنا دتا۔ ایس لحاظ نال رب دی حمد تحدیث نعمت اے کہ جہدی رحمت نے سانوں اسلام، قرآن تے بانیء اسلام ﷺ عطا کیتے جہاں پاروں ہر پاسے رب دی توحید تے یکتائی دا نور پھیل گیا۔ ایس تصور نوں نظراں سامنے رکھ کے کئی شاعراں نے نعت دے نال نال پنجابی زبان وچ وی حمد دیاں قدیلاں روشن کیتیاں۔ تھوڑا بہت کم کرن والے تے بے شمار شاعر نیں پر جہڑے خوش قسمت شاعراں نے پنجابی زبان دیاں مختلف صنفاں نوں حمدی تجلیات نال ضو بار کر دتا اوہناں وچوں اک اچا ناواں مشہور اردو تے پنجابی شاعر محمد اقبال نجمی دا اے جہاں دا قلم حمد تے نعت دے

میدان وچ مسلسل اپنی صلاحیتاں دا جادو جگا رہیا اے۔

محمد اقبال نجمی خداداد ادبی صلاحیتاں توں مالا مال شاعر نہیں۔ دو جی صنفاں دے نال نال ایہناں پنجابی شاعری نوں اپنا خاص موضوع بنایا تے مسلسل پنجابی شعری حمدیہ شہ پارے شائع کر کے اپنی صلاحیتاں نوں ایس طراں اُجاگر کیتا کہ وڈیاں وڈیاں نوں ایہناں دی ادبی لگن شعری سخن طرازی تے پنجابی زبان نال خصوصی محبت نوں تسلیم کرنا پیا۔

جدوں کوئی پھل کھڑا اے تے اوہدی خوشبو خود بخود ای ہر ذہن وچ اپنا مقام بنا لیندی اے۔ چن چڑھیا کل عالم دیکھے۔ سورج دی روشنی اپنے آپ ہر اکھ تے ہر دل وچ سما جاندی اے۔ محمد اقبال نجمی دی حمد نگاری دا چن اس شان نال چڑھیا کہ ایہناں دیاں حمدیں دی کتاب ”حمد چراغ دلاں دا چائن“ نوں پنجابی ادب وچ اولیت دا مقام حاصل اے۔ ایہ رب سوہنے دا خاص کرم تے خاص عطا اے۔ ایہ اولیت اے اپنی چائنی بکھیر ای رہی سی کہ ایہ ”اُچی ذات کمالات والی“ دے عنوان نال رب دی ثنا وچ لکھے گئے قصیدیاں دا نورانی تحفہ لے کے پنجابی شعری ادب دے دامن نوں ہور زرنگاری بخشن دا اہتمام کرن لگ پئے۔ ”اُچی ذات کمالات والی“ دی اشاعت یقینی طور تے اک طرف پنجابی شاعری نال محبت کرن والیاں نوں بے پناہ خوشی تے فکری راحت دا سامان بخشے گی تے دو جی طرف تحقیق و تنقید دا پڑچم لے کے چلن والیاں نوں مستقبل لئی بیش بہا سرمایہ عطا کرے گی۔

ایہ اولیت اپنی جگہ محمد اقبال نجمی پنجابی حمدیہ تے نعتیہ رباعیات دا سرمایہ وی پنجابی زبان دے سپرد کر رہے نہیں۔ ایہ کتاب وی یقیناً اولیت دا اعزاز سمیٹن دے نال نال پنجابی ادب دے لکھاریاں ادبیاں شاعراں تے تنقید نگاراں نوں تحقیقی کم کرن خاطر نویاں جہتاں عطا کرے گی۔

حمدیہ قصیدیاں توں پہلاں محمد اقبال نجمی ”نوری رشماں“ دے عنوان نال پنجابی نعتیہ قصیدہ پیش کر چکے نہیں جہڑا ظاہری تے باطنی محاسن دامنہ بولد اثبوت اے۔ پنجابی قصیدہ نگارناں وچ ہور شاعراں دیاں کاوشاں اپنی جگہ پر ”نوری رشماں“ جس تیزی نال ملک دے اک کونے توں دو جے کونے تیک پہنچی اے اوس نے ایس نعتیہ قصیدے نوں انفرادیت تے عشق و عقیدت دا ارمغان بنا دتا اے۔ پنجابی نعت دی دنیا نے بڑی خوش دلی نال ”نوری رشماں“ دا استقبال کر کے ثابت کر دتا اے پئی تخلیقی قوت اپنا وجود ضرور منواندی اے تے جہڑی تخلیقی قوت عشق رسالت مآب ﷺ دے جلویاں توں پھٹ رہی ہووے اوہدی مقبولیت، ہمہ گیری تے جامعیت وچ کیہ کلام ہو سکدا اے؟

پنجابی زبان وچ حمدیہ قصیدے لکھ کے محمد اقبال نجمی نے ایک نویں شمع روشن کیتی ہے۔ رب کسے دی تعریف دا محتاج نہیں تے ایس بل بل اُہدے اُچے تے سچے دربار وچ اپنیاں خواہشاں،

تمناواں، آرزواں تے مراداں دے کشکول پھیلا رکھے نہیں تے اوہ خیاں دا سخی سب نوں عطا کر داتے ہر دل دیاں محرومیاں نوں خیاں دا نور عطا کر داتے۔ رب تعالیٰ دی شان وچ قصیدہ لکھدیاں کسے قید تے خوف دا احساس نہیں ہوندا پئی اوہ سب دا خالق، مالک تے رازق اے اوہ اُچیاں توں اُچاتے وڈیاں توں وڈا اے۔ محمد اقبال جی ازل تے ابد دے حکمران دیاں عظمتاں نوں دل وچ وسا کے قصیدہ لکھ دے نیں۔ کوئی انسان اوہدی خدائی دی جلالت وچ شریک ہون دا تصور وی نہیں کر سکدا۔ حمدیہ قصیدے دے شاعر نے ہر قصیدے وچ ارض و سماوات دے خالق دی اُچیائی نوں نظراں دے سامنے رکھیا اے۔ اوہدی رحمت تے بخشش، اوہدی جباری تے قہاری، اوہدی کرم نوازی تے انعام فرمائی۔ اوہدا انتقام تے شدید گرفت، اوہدے لطف و عطا تے گناہ پوشی سب صورتاں تے صفتاں نوں اپنی شاعری دا موضوع بنایا اے۔

توں باقی ایں ربا اتھے ہور تے ہر شے فانی
توں یکتا ایں ذات اج اپنی کوئی نہیں تیرا ثانی
تیرے جلوے ہر تھاں ڈٹھے تیری رحمت وانگوں
دھرتی اُتے انبراں اُتے تیری ای تابانی
توں دائرہ گرداب وی توں ایں توں دریا توں ساحل
توں ماںجھی ایں توں ایں کشتی توں ایں بحر روانی

ایہناں تن شعراں چوں رب پاک دیاں کنیاں صفتاں اُجاگر ہو رہیاں نیں۔ ایہ محمد اقبال جی ای کہہ سکدا اے جیہدے دل تے دماغ وچ رب العلمین دے جلوے اپنا حسن ہر آن کھلار دے تے ایہدے جذبیاں نوں نکھار دے نیں۔ اک ہوہر قصیدے وچ ملاحظہ کرو اوہ کسے سلیقے تے ادبی وقار نال اپنے رب نال اپنا تعلق ظاہر کر دے نیں۔

میریاں حرف ثناواں نوں اوہ موتیاں دے وچ ڈھالے
میریاں پاک خیالاں نوں اوہ ہر دم پیا اُجالے
مینوں دوے سلیقے اوہ پیا منگن دے ہر ویلے
کراں دعاواں جھیریاں وی میں اوہ اوہناں نوں پالے
ہر اوکڑ چوں کڈھ کے اوہو پار لے جاندا مینوں
نھیریاں اندر میرے لئی اوس روشن دیوے بالے

وڈیاں بحراں وچ حمدیہ قصیدے لکھدیاں ہو یاں ایناں چھوٹیاں بحراں وی استعمال کیتیاں نیں ہر شعر دا طغنے تے وقار اوہ ای اے۔ لفظاں دا وقار، ترکیباں دا اعزاز تے صفتاں دی تکرار اوہ ای اے۔ جد اوہ ای خالق تے مالک اے۔ اول تے آخر اے۔ ظاہر تے باطن اے۔ دل دیاں

دھڑکنناں توں لے کے اکھیاں دے نور تیکر اوہ ای اے تے محمد اقبال نجمی دے قلم چوں او سے عظیم ذات دی محبت تے عقیدت حمدیہ قصیدیاں دا حسن بن کے پڑھن والیاں دے ایمانی ذوق نوں نویں توں نویں تازگی عطا کردی رہوے گی۔ اک چھوٹی بحر دا حسن ملاحظہ کرو۔

مالک تے رحمن توں مولا
خالق تے سبحان توں مولا
تیرا لطف عوامی ڈٹھا
تیرا جام دوامی ڈٹھا
بن تیرے موجود اے کہیرا
مالک تے معبود اے کہیرا

محمد اقبال نجمی نے حمدیہ قصیدیاں دے ایس مجموعے نوں ”اُچی ذات کمالات والی“ دا عنوان بخشیا اے۔ سچ اے وے پئی ایہ عنوان ایہناں خوبصورت جامع، دلکش تے ہمہ گیر اے کہ کائنات دے سب قصیدے ایس عنوان دے سمندر وچ گم ہو کے اپنیاں فکری تے شعری تجلیات پاروں ایس سمندر دے اک اک قطرے نوں رب دی وڈیائی دے لعل و جواہر وچ تبدیل کر دے نظر آؤندے نیں۔ ”اُچی ذات کمالات والی“ اک شعری شہ پارہ تے ادبی شہکار اے جہدی روحانی روشنی ہمیش لئی خدای محبت وچ فنا ہون والیاں نوں رب دیاں لافانی قوتاں تے عنایتاں دا شعور بخشدی رہوے گی۔ ایہ مادی تے حرص و ہوس دیاں آلائشاں نال لتھڑی ہوئی دنیا سکون دی تلاش وچ رب دے ذکر دا سہارا لیندی اے پئی اک او سے دا ذکر ای بے قراراں نوں قرار، بے چیناں نوں چین، دکھ درد دے ماریاں نوں راحت، بیمار ذہناں نوں زندگی دی پہچان تے ظلمات وچ بھٹکن والیاں نوں بخشش دی پسند بخش سکدا اے۔ ”اُچی ذات کمالات والی“ اک شمع ہدایت دی صورت بے شمار ایسے گمراہاں نوں منزل دا شعور بخشدی اے جہڑے دنیا بھر دیاں آسائشاں نوں قدماں تھلے رکھ کے وی سکون دے اک لمحے دی آس وچ زندگی گزار دیندے نیں۔ میری دعا اے کہ زمانہ ایس شعری مجموعے دے خالق دا ہمنوا ہو کے ساری دنیا دے خالق دی پناہ وچ آ جاوے جنہوں دوام تے ہمیشگی حاصل اے تے جہڑا اوہدا بن جاوے اوہ سراپا کرم رب تعالیٰ اوہنوں وی ابدی زندگی دا اسلوب بخش دیندا اے۔ بے شمار دعاواں محمد اقبال نجمی لئی ایس احساس نال۔

اوہدی راہ وچ ٹریے تے بس اوہدی راہ وچ چلے
اوہدیاں حماں چھے ہر دم لکھیے اسیں مقالے

.....☆☆☆.....

اُچی ذات کمالات والی

(پنجابی وچ حمدیہ قصیدیاں دا پہلا مجموعہ)

ڈاکٹر بشیر عابد

کائناتاں دے خالق دانور کہوی شے اے جہدے وچ جلوہ گر نہیں۔ حجراں تے شجراں
شاماں تے فجر اں، پھلاں تے کلیاں، تاریاں تے جگنوواں، بدلاں تے گھٹاواں، کنڈھیاں تے
گھسن گھیراں، سفیاں تے تعبیراں، عقلاں تے فہماں، اتھراں تے ہاسیاں بلکہ
ع..... تیرے حسن دا جلوہ تکیا اکھ نے جدھر تکیا
ع..... نور ترے نے ڈھکیا ہو یا سارا چارہ پھیرا
ع..... تھاں تھاں پاک ظہور اے تیرا

اوہدے نور دا جلوہ پتے پتے تے ذرے ذرے وچ اپنی صمدیت تے یکتائی داسنہیوڑا
دیندا اے۔ ایس کائنات وچ اکوای ذات اُچیاں شاناں تے کمالات والی اے تے اوہ ذات رب
العالمین دی اے۔ رب العالمین دی حمد تے ثنا کیہ اے، دراصل دعا اے جو عابد اپنے معبود برحق
دی بارگاہے بھجیاں پلکاں تے نگھے دل نال منکدا اے۔ خالق اپنی مخلوق نال مطالبہ کردا اے کہ اوہ
اوس توں تے صرف اوس دی ”دعا“ تے مدد منگے۔ اوہنوں ای پکارے کیوں جے سبھ کجھ اوسے دی
قدرت وچ اے تے اوہدی مشیت توں بغیر پتہ وی نہیں ہل سکدا۔ ایس واسطے حمد، ثنائے دعا
مجموعی طور تے عبادت اے تے عبادت کسے غیر لئی قطعاً جائز تے روا نہیں۔
قرآن حکیم دی سورۃ المؤمن وچ انج ارشاد خداوندی اے۔

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ۝

”تے تہاڈا پروردگار آکھدا اے۔ مینوں پکارو، میں تہاڈیاں دعاواں قبول کراں گا۔ بے
شک جہڑے لوکی میری عبادت توں گھمنڈ کردے نیں اوہ عنقریب ذلت تے خواری نال جہنم وچ
داخل ہون گے۔“

دو جے اکھراں وچ کسے نعمت تے احسان اتے اپنے محسن تے منعم دی مدح، ثنائے نعمت

اتے احسانِ داحق ادا کرنا شکروی آکھواندا اے تے ساریاں نعمتاں تے احساناں دا حقیقی محسن تے
منعم ہر صرف اللہ وحدہ لا شریک اے، ایسے لئی اوہدا شکر ادا کرنا ہر انسان تے واجب اے۔ کیوں جے
اوہو ای اگو ذات عالی بھدے دلاں دے بھیت تے بھدیاں عرضاں تے دعاواں سنن والی عظیم
ہستی اے۔

سمھناں دیاں سنناں ایں توں، جہڑے کرن دعاواں
اوہناں تائیں کدے نہ موڑیں جہڑے ہون سوالی
جدوں اقبالِ نجمی آکھدے نیں۔

تیرا ذکر الاپے اتھے پتا پتا ڈالی
قرآن حکیم دی سورۃ الحشر دیاں حمدیہ آیاتاں دل دے خانے وچ نورانی کرناں بن کے
ای جھلک اٹھدیاں نیں تے حمد تے دعاواں مفہوم اگھر کے سامنے آجاندا اے۔
سُورَةُ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ج الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلْمُ الْمُوءِ مِنَ الْمُهْمِيْمُنُ
الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ط سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ
الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهُ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ . وَهُوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ . ج

”اوہ اللہ تعالیٰ ای اے جس دے سوا کوئی معبود نہیں۔ اوہ بادشاہ اے نہایت مقدس سراسر
سلامتی، امن دین والا، نگہبان بھتے غالب، اپنا حکم طاقت نال نافذ کرن والا۔ پاک اے اللہ
تعالیٰ اوس شرک توں جو لوکی کر رہے نیں۔“ اوہ اللہ ای اے جہڑا تخلیق دا منصوبہ بنان والا تے اوس
نواں نافذ کرن والا اوہدے مطابق صورت گری کرن والا اے۔ اوہدے لئی بڑے سوہنے ناں
نیں۔ ہر چیز جو اسماناں تے زمین وچ اے اوہدی تسبیح کر رہی اے تے اوہ زبردست تے حکمت
والا اے۔“

اقبالِ نجمی ہوراں دیاں سمھے قصیدیاں وچ الحشر دیاں آیاتاں دا مفہوم ہر شعری اظہار راہیں
ڈھلکاں ماردا ملدا اے۔ کجھ شعر بطور نمونہ حمدیہ قصیدیاں وچوں ثبوت لئی دتے جاندے نیں تاں
جے نجمی ہوراں دے گہرے مطالعے تے مشاہدے وچ قرآن تے احادیث توں گورھی واقفی دا
پتہ چل سکے۔

توں سمھناں دارب ایں سچا تیریاں بھ انواراں
تیرے بن معبود نہ کوئی تیری حمد چناراں

تیری ذات کمالات والی تیری وڈی قدرت
سھے پاک زوالاں توں این تیری اُچی طاقت

توں باقی این ربا اتھے ہورتے ہر شے فانی
توں یکتا این ذات اچ اپنی کوئی نہیں تیرا ثانی

توں این پاک شریکے ولوں، تیری ذات قہار
اپنے خوف تے ڈروچ رکھیں مینوں، توں معبود

اقبال نجمی ہوراں دے قصیدیاں وچ قرآنی تعلیمات دے نال نال آنحضوردی سیرت
طیبہ دے نقوش، ارشادات تے احادیث دی تشریح دے بھرویں کھلا روچ جتھے خالق دی حمد رسول
اکرم مدنی من تھا صلی اللہ علیہ وسلم دی نعت توں بغیر مکمل نہیں متھی جاسکدی او تھے محمد عربی صلی اللہ علیہ وسلم دی نعت خالق
دی حمد توں بغیر وجود وچ نہیں آسکدی۔ اطمینان اللہ تے اطمینان الرسول دی طرح حمد باری تعالیٰ تے
نعت رسول عربی دے امتزاج توں بناں عشق رسول تے عشق خدا کدی وی ہدایت دا چائن تے
شریعت دا پینڈا حاصل نہیں ہو سکدا۔ نجمی ہوریں جتھے خدا تعالیٰ دی حمد الا پدے نیں او تھے
محمد عربی صلی اللہ علیہ وسلم دی نعت دا وظیفہ وی کردے دکھالی دیندے نیں ایہو ای ایہناں دے فکری حسن دی
معراج اے جیویں۔

شان اوہدی اے عظمتاں والی
فر مدینے دی حاضری دیوے

سوہنے پاک حبیب دامولا! انج توں شان ودھایا
شان ودھائی نام ودھایا بخششی آپ نوں کوثر

پاک محمد صلی اللہ علیہ وسلم سرور ہتھوں ونڈیں ہر اک نعمت
پاک محمد صلی اللہ علیہ وسلم سرور ہتھوں پیا ورتاویں رحمت

ساڈے اتے کرم کمایا سانوں عزت بخش
سوہنا پاک نبیؐ توں گھلایا ، بخش سونہی نعمت

.....

حمد ثنائی نعت نبیؐ دی ، دولت جھولی پائی
سانوں توں قرآن سکھا کے کیتا روشن رستہ

مرحوم حضرت راسخ عرفانی نے اپنی اک حمد و نعت دے مطلع وچ ایہو جی عشقیہ صداقت دا
اظہار انجام کیتا اے۔

حرف تسکین دل زخم جاں کی دوا حمد رب علیؑ ، نعت خیرالوری
رحمتوں کی جلو میں ارم کی ہوا حمد رب علیؑ ، نعت خیرالوری
اقبال نجمی ہوراں دے حمدیہ قصیدیاں وچ جتھے فکری اعتبار نال اسلامی افکار دا خزینہ اے
اوتھے فنی لحاظ نال اکھراکھروچ سادگی، بے ساختگی، اظہار وچ ندرت، خیال وچ جدت، تے
بیان وچ ندرت دا اک سنکھاتے من کھچواں وقاروی ملدا اے۔ ردیف تے قافیے دا سلیقہ، پاکیزہ
سوچاں دی چھماں تے خالص جذبیاں دی راوی ہر شعروچ ٹھاٹھاں ماردی دکھالی دیندی اے۔
کچھ شعر ملاحظہ ہوون۔

توں اچا توں سبھ توں اچا توں سمھناں توں عالی
باقی سبھ مخلوق اے تیری، توں سمھناں دا والی

.....

اوبھدی رحمت دی سبھ تے چھایا اے
اوہ ای سمھناں نوں زندگی دیوے

.....

توں رحمان رحیم ایں مولا! تیرا نام ودود
حمد ثناواں تیرے لئی سبھ ، توں ساڈا محمود

.....

تیرے ناں دی تسھی پڑھدے، بھردے پیار اڈاری
جگنو تے پروانے اڈدے ، دیکھاں ایدھر اودھر

توں سپیاں دے مونہہ نوں مولا! موتیاں دے نال بھر دا
توں ای جھولی سکھنی رکھیں توں ای بخشیش کاناں

اک قصیدہ جہدا مطلع، مالک تے رحمن توں مولا، خالق تے سبحان توں مولا، اے جتھے
اپنے اندر حمدیہ قصیدے دیاں ساریاں خوبیاں تے خوبصورتیاں، صوری حسن، ظاہری شان تے
وقار، جدید رنگ، نویاں ردیفاں، سوہنیاں ترکیباں، سنکھے اکھراں دی ورتوں، توحیدی وچاراں دا
چوکھیا دیوا۔ ہر حرف تے ہر لفظ وچوں خدا تعالیٰ دی یکتائی، بزرگی دے نال نال اوہدے فضل تے
کرم دے ازلی اوصاف دا اک نہ مکن والا سلسلہ رکھدا اے او تھے موصوف دی جگ دے خالق نال
گہری وابستگی تے روحانی لگاؤ تے عشق دا پکا پیڑھا ثبوت وی مہیا کر دا اے جہدا صرف سچے مسلمان
ہوون دی نشانی ہوندا اے۔ ایہ طویل قصیدہ اے جہدا ۲۳۹۱ شعراں تے مشتمل اے۔ قصیدہ اپنی
فکری بلندی، تے فنی بنتر دے اسلوبی سہا پاروں بڑا جامع تے فصاحت بلاغت پاروں بڑا معتبر
حوالے دا حامل اے۔ ایہدے وچ قصیدہ کاری دیاں سبھے صفتاں تے محاسن پوری آن بان تے
شان شوکت نال ورتے گئے نیں تے قصیدہ گو دے علمی تے فکری وسعت دے نال نال زبان تے
بیان اُتے پوری قدرت تے مہارت دا پتا وی دیندے نیں۔ ونگی لئی کجھ شعر حاضر نیں۔

نور ترے دا ہر تھاں گھیرا
تیرے ول اے سبھ دا پھیرا

بن تیرے موجود اے کہدا
مالک تے معبود اے کہدا

ذات تری اے فہم توں بالا
سوچاں سمجھاں توں اے اعلیٰ

توں ای چائن ہر تھاں گھلدا
توں جانو ایں ہر اک گل دا

پھلاں تائیں خشبو دیندا
اکھیاں تائیں اتھرو دیندا

بدلاں نوں توں پیا اڈاندا
جتھے چاہیں مینہ ورساندا

رب توں سبھ دا والی مولا
تیری ہستی عالی مولا

ایہو جھے روشنی بھرے تاریاں وانگوں، چمکدے موتیاں وانگوں تے مہکدے پھلاں
وانگوں ہر مصرعہ تے ہر شعر خدا تعالیٰ دی حمد تے ثنا لاپدا ہو یادلاں دے ہنیر خانیاں وچ خدائی
تجلیاں دے طور جگاندا ہو یا ملدا اے۔ سر جہار نے جتھے حیواناں، نباتاتاں تے جماداتاں نوں
کائنات دی زینت واسطے خلقیا اے او تھے اپنے بندے تے خلیفۃ اللہ دی بھلیائی تے چنگیائی لئی
رات دن تے جن سورج نوں وی مسخر کردتا اے او تھے سبھ تارے (سیارے) وی اوہدے حکم
اگے خمیدہ سر نہیں۔ قرآن حکیم وچ خدا تعالیٰ فرماندے نہیں۔

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۝

وَالنُّجُومُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ۝

”سورج تے جن اک حساب دے تحت پابند نہیں تے تارے تے درخت (اوہدی
بارگاہے) سجدہ کر دے نہیں۔ حمدی کامل تعریف دانت اُتلی قرآنی آیتاں وچ پوشیدہ اے تے
خدا دی ثنا دا پورا مطلب ایس کائنات دا ان حد کھلار تے پورا اج دے میکانزم تے
کمپوٹرائزڈ دے ترقی یافتہ دور وچ رب العالمین دی وحدانیت تے مطلق العنانی داثبوت خود بخود انہ
عقل رکھن والیاں دیاں اپنیاں ایجاداں تے مشینی چپاں توں دن بہ دن واضح تے نتر کے سامنے
آ رہیا اے۔ اج جے اک سوئی دے نکے دے برابر چپ (CHIP) وچ مغرب والیاں توریت
نوں محفوظ کر لیا اے تے کل ایس توں حیرت انگیز ایجاداں دا دریافت ہونا اک ناممکن نہیں۔
دراصل ایہ ایجاداں اوہ ٹھوس دلیلاں نہیں جہڑیاں قبر، برزخ تے آخرت وچ قیامت دے دن
عملاں دے حساب کتاب توں انکار نہیں سگوں منن داثبوت مہیا کر رہیاں نہیں جے فیروی کوئی خدا
تعالیٰ دی ہستی دا انکاری اے تے اوہ عقل توں انھاتے دل توں وانجھیا ہو یا پشوتوں وی بدتر اے
کیوں جے ایہ تہنوں وانگوں تنیا ہو یا آسمان نری پری نیلی چادر داسا تباہ نہیں بلکہ اک پورا عالم بالا اے
جس وچ بے شمار کائناتاں موجود نہیں۔ ساڈی زمین توں لکھاں گناں وڈے سیارے تے ساڈے

سورج توں ہزاراں درجے روشن تارے اپنے اپنے محور وچ سفر کر رہے نیں۔ ساڈا پورا نظام شمسی صرف اک کہکشاں دے کوئے لگا ہویا اے تے خدای کن فیکونی دے کمال دا کرشمہ دیکھو کہ ایس اکو کوئے وچ ساڈے سورج ورگے گھٹ توں گھٹ تیراں (۱۳) ارب دو جے ثوابت (تارے) خدای بزرگی تے قدرت دا مظاہرہ کر رہے نیں تے اوہدیاں حمداں تے ثناواں شام سویرے ادا کر رہے نیں۔ ایہ سارا کھلارا، ایہ سارا نظام ایہ سارا تسلسل او سے وحدہ لا شریک ذات دی قدرت کاملہ دا اظہار کر رہیا اے تے کائنات دا ذرہ ذرہ اوہدی حی و قیومی دا حمد تے ثنا رہیں پل پل کلمہ الاپ رہیا اے۔

قدیم مذہبیاں وچ وی اکو خدای ذات دا تصور اگھڑواں ملدا اے اوہ بھاویں مصریاتی، بابلی یا مونیجوداڑوی تہذیب ہووے۔ ابتدائی بشری دور وچ وی اکو مطلق العنانی طاقت دا خیال موجودی۔ مثال دے طور تے ایک مصری خدائی عقیدے دا اکھری روپ دیکھو۔

(اے خدا) ”تیریاں صفتاں کنیاں انوکھیاں نیں۔ ساڈی عقل توں اُچیاں نیں۔ اے صرف اکو معبود! تیرے ورگی قوت کس وچ اے۔ توں زمین پیدا کیتی جیویں چاہیا..... توں آدمی تے نکے وڈے حیوان پیدا کیتے۔ ساری زمینی مخلوق تے آسمانی مخلوق، سبھ دیاں شکلاں وکھریاں وکھریاں، سبھ دیاں زباناں الگ الگ، کوئی کالا، کوئی گورا اے سبھ دے مالک! ایہ سبھ تیرا ای جلوہ اے“

قرآن حکیم دی سورت البقرہ دے بارہویں رکوع دیاں کجھ آیتاں دا ترجمہ دیکھو جس وچ کائنات دے خالق دی عظمت جھلکارے مار دی ملدی اے۔

ترجمہ..... اوہ ای اے چہنے تہاڈے واسطے زمین دافرش وچھایا۔ اسماں دی چھت بنائی، فراتوں پانی ورسایا تے اوہدے ذریعے ہر طرح دی پیداوار اگا کے تہاڈے واسطے رزق بہم پچاپا۔“

انجے ای خداتعالیٰ نے قرآن حکیم وچ سورت الانعام دی آیت (۹۹) وچ تفصیل نال کائنات دی تخلیق تے نظام بارے دسیا اے۔ علامہ اقبال ہوراں ایسے مضمون نوں اپنے سنکھے شاعرانہ ڈھنگ وچ ایسراں بیان کیتا اے۔

پالتا ہے بیج کو مٹی کی تاریکی میں کون؟
 کون دریاؤں کی موجوں سے اٹھاتا ہے سحاب؟
 کون لایا کھینچ کر پچھتم سے باد ساز گار؟
 خاک یہ کس کی ہے کس کا ہے یہ نور آفتاب؟

کس نے بھردی موتیوں سے خوشہ گندم کی جیب؟
 موسموں کو کس نے سکھلائی ہے خوئے انقلاب؟
 حمد داد و جاناں اصل وچ پروردگار کولوں منکن دابلا واسطہ ذریعہ اے۔ حق تعالیٰ خود قرآن
 مجید وچ فرماندے نیں۔

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ

ترجمہ..... ”تھاڈا پروردگار فرماندا اے کہ میرے کولوں دعا منگو میں تھاڈی دعا قبول کراں گا۔“
 اقبال نجھی ہوراں دے سارے حمدیہ قصیدے ایسے دعا دے گرد گھمدے نظری آوندے
 نیں۔ اوہناں دے حمدیہ قصیدیاں وچوں کجھ شعر ثبوت لئی پیش کیتے جاندے نیں۔

ہر اوکڑ چوں کڈھ کے اوہو پارلے جاندا مینوں
 نھیریاں اندر میرے لئی اُس روشن دیوے بالے

نام اوہدا دوا اے دکھاں دی
 گیت دیوے تے نغمگی دیوے

رحمت والیاں نظراں پا کے کرنا ایں امداد
 توں نافع توں ساڈا ہادی مالک ہست و بود

تیرا پیار سہارا بھالاں توں شفیق روف ایں
 اوہ نہیں ڈگدا کسے دے کولوں جس دی توں لچ پالی

ہووے دل چوں دور ہنیرا
 روشن کر دے چار پھیرا

سفنے سچ بناندا اوہو بجھے دیپ جگاندا
 سبحان اللہ جووی آکھے، ہا سے جھولی پاوے

ہر دم تیری حمد الاواں تیرا شکر گزاراں
چارے پاسے کھلری ویکھاں تیرے نور دی چادر
ایہ سارا شعری اسلوب کیا اے اک دعا دا مجموعہ اے ایہ نرے پُرے اکھراں دی ترتیب
نہیں بلکہ بندے دی اپنے رب نال ازلی لگن دی گوڑھی سانجھا اے جہداناں ”حمد“ اے۔
فارسی وچ حمدیہ قصیدہ محمد جمال الدین عرفی نے اپنے مجموعہ قصائد وچ دتا اے جہڑا بڑا پُر
مغز تے جلالت بھریا اے۔ عرفی نے اپنے قصیدیاں وچ مبالغے دی بلندی، تشبیہ وچ جدت،
اکھراں دی ورتوں، استعاریاں تے ترکیباں، حسن تغلیل، اخلاقی خیالاں دے نال نال فلسفیانہ
رنگ دی بھریا اے حضرت عرفی دا حمدیہ قصیدہ (۳۰) شعراں تے مشتمل اے۔ کجھ شعراں دا شکوہ
دیکھو۔

نور حیرت درشب اندیشہ اوصاف تُو

بس ہمایوں مرغ عقل از آشاں انداختہ

ترجمہ..... رات نوں بڑیاں مبارک عقلاں تیرے اوصاف سوچدیاں سوچدیاں حیران ہو کے بیکار
ہو گئیاں یعنی تیرے اوصاف (جلیلہ) سوچن وچ جہڑی حیرت اوہناں تے طاری ہوئی اوس نے
اوہناں نوں آہلنے وچوں تھلے سٹ دتا۔

منکہ باشم عقل کل را ناوک انداز ادب

مُرخ اوصاف تُو از اوج بیاں انداختہ

ترجمہ..... مینوں عقل کل نوں ادب سکھاندا سی، تیرے تو صیف دے مرغ نے عاجز کر دتا یعنی
باوجود اپنی قدرت دے! میں تیری تعریف نہیں کر سکا۔
قصیدے دا مقطع وی حاضر اے۔

مست ذوقِ عرفیم کز نغمہ توحید تُو

لذتِ آوارہ در کام جہاں انداختہ

ترجمہ..... میں تے عرفی دے ذوق اُتے مست آں جسے تیری توحید دے نغمے دے ذریعے دنیا
والیاں دے مونہہ وچ شہرت دی لذت پادتی یعنی (اے خدا) اوہ تیری حمد توں ساری دنیا وچ
مشہور ہو گیا۔

اقبال نجمی ہوراں دے سارے حمدیہ قصیدے ایہو جھے اُچے سچے خیالاں تے کمالات نال

اپنے اندر قصیدہ گو دے ایمان، یقین، محبت، تے سجاداوی فکری فنی حوالے نال احاطہ کردے ملدے نیں۔

اک صورت بے صورت وانگوں رہندی سامنے میرے
اک نغمہ میں لیکھاں ڈھاواں جیہدے نقش خیالی

تیرا کھوج کیہ لانا فکراں، توں فکراں توں اُچا
اکھدے سانویں اکھدے اوہلے ہراک تیرا لشکر

سارے منظر سارے مظہر مولا تیری شان
لکھ کروڑاں اکھاں دیکھن ایہ گنتی محدود

نجمی ہوراں دے حمدیہ قصیدیاں وچ جتھے انکساری، عاجزی، اخلاص، عبدیت تے خدا دے ذکر اذکار تے تسبیح تقدیس جے پوتر خیال ملدے نیں او تھے قرآنی آیات تے احادیث دیاں نورانی کرناں دا اک فردوس نما جہان وی وسدا ہو یا ملدا اے۔ ہر شعروچ خداوی حمد تے اوہدی توصیف دے اکھر زم زم دے پانی وچ نہاتے ہوئے ملدے نیں۔ خدا دیاں صفتاں تے تعریفاں گنوتے ”اُچی ذات کمالات والی“ توں باقی ایں ربا! اتھے ہورتے ہر شے فانی، سوہنارب ای ہر شے وچوں اپنا عکس دکھاوے، ہر شے حمد چتارے تیری ہر تھاں تیرا جلوہ، میریاں حرف ثناواں نوں اوہ موتیاں دے وچ ڈھالے، تیریاں ای تعریفاں کردیاں مولا سبھ زباناں، علم دی اوہ روشنی دیوے، توں رحمان رحیم ایں مولا، تیرا نام ودود، اول وی توں آخر وی توں، باطن توں اے ظاہر توں اُچا توں سبھ توں اچا توں سبھناں توں عالی، مالک تے رحمان توں مولا، توں سبھناں دا ”رب“ ایں سچا تیریاں سبھ انواراں۔ ایہ مذکورہ بالا حمدیہ قصیدیاں دے نورانی مطلعے نیں جہاں وچ اقبال نجمی ہوراں اپنے عشق تے جذب راہیں خداوی ذات نال اپنی جڑت تے عبدی لگاؤ نوں پکیرا کیتا اے تے عبودیت نے عبدیت دے ازلی تعلق نوں اک ابدی روحانیت د امرتہ بخشیا اے تے ایہ رتبہ محمد عربی ﷺ دے عشق توں بناں حاصل نہیں ہوندا کیوں جے حمد نعت توں بغیر تے نعت حمد توں بغیر کدی وی مکمل نہیں ہو سکدی تے موصوف دارشتہ دونواں ہستیاں نال عروۃ الوثقی دی طرح اے۔

اقبال نجمی ہو رہیں موجودہ دور دے اُردو تے پنجابی ادبی منظر نامے وچ اک واضح تے مضبوط انفرادی حیثیت دے حامل، اک ویلے شاعر، محقق، صحافی، تے ادیب ہون دے نال نال ہو رہاں گنت درویشانہ خوبیاں تے اخلاقی وصفیں دے مالک وی نیں۔ ایہناں دیاں ادبی خدمتاں کسے وی وڈے توں وڈے لکھاری نالوں کسے طرح وی گھٹ نہیں۔ ایہ اپنی ذات وچ اک ادارہ اک انجمن تے ادبی فورم دی حیثیت رکھدے نیں۔ میں پہلاں وی اک دیباچے وچ ذکر کر چکیاواں کہ ایہناں دے قلم توں کوئی شعری صنف پروکھے نہیں رہی۔ مشرقی شعری صنفاں توں لے کے مغربی شعری صنفاں توں اڈ جاپانی، ہائیکو ورگی صنف ایہناں دی ذات دے حوالے نال اپنی مقبول تے معروف ہوئی کہ ایہناں دی ذات دا حصہ بن گئی۔ ہائیکو صنف وچ اُردو تے پنجابی وچ ایہناں دیاں کئی حوالہ جاتی کتاباں چھپ چکیاں نیں۔ ایہناں بیک وقت غزل، نظم، نعت، منقبت سلام، مرثیہ، مزاحیہ، قصیدہ، کافی، ماہیا، غالباً ساریاں صنفاں وچ طبع آزمائی کیتی اے۔ جہڑیاں اپنے معیار تے وقار پکھوں قدر دی اکھ نال ویکھیاں جان دیاں نیں۔ خدا تعالیٰ ولوں ایہناں نوں علم، قلم تے ادبی ذوق تنوں ودیعت ہوئے نیں تے موصوف ایہناں دی ہمراہی وچ علمی ادبی خزانے وچ رات دن اضافہ کر رہے نیں جہڑا آؤن والے وقتاں وچ تحقیقی سرمایہ ثابت ہووے گا۔ کیوں جے موصوف ہو رہیں اُردو تے پنجابی ادب دے اوہ سر کڈھویں سو جھوان لکھاری نیں جہاں دا ادبی بھنڈار بڑا سلاہن جوگ تے گراں قدر اے۔ ایہناں دے ہر ادبی کم وچ انفرادیت برقرار اے اوہ بھاویں حمدیہ ہووے تے بھاویں نعتیہ، غزلیہ ہووے تے بھاویں نظمیہ، وطنیہ ہووے تے بھاویں اخلاقیہ، ہر ادبی صنف وچ اپنی علمی تے فکری جدت دا ثبوت ساریاں طبع شدہ کتاباں راہیں مہیا کیتا اے تے اوہناں اُتے وکھرے وکھرے ادبی فورماں تے تنظیمیں ولوں علاقائی تے صدارتی ایوارڈ وی حاصل کیتے نیں۔

”اُچی ذات کمالات والی“ جتھے کائناتاں دے سر جہا ر دی بزرگی تے صمدیت داسرناواں اے او تھے اوہدے ازلی تے ابدی کمالات بارے دعاواں تے عرضاں دا اک حضوری سجدہ وی اے۔ ایہ سجدہ خدا نال بندے دا عشق وی اے تے اوہدے احساناں تے انعاماں دا شکرو وی۔ وارث شاہ ہوراں ایسے عشق بارے آکھیا اے

اول حمد خدائے دا ورد کیجئے عشق کیتا سو جگ دامول میاں

میری جاچے پنجابی وچ حالے توڑی باقاعدہ طور تے کسے وی شاعر دا حمدیہ قصیدیاں دا

مجموعہ سامنے نہیں آیا۔ حمدیہ قصیدیاں دا ایہ پہلا مجموعہ ہووے گا جہڑا اپنے رنگ ڈھنگ تے اسلوب پکھوں اک نواں شعری وادھا ای نہیں سگوں معتبر فکری فنی محاسن دا اک سوہن سنکھاتے من بھاونا ادبی گلدستہ وی اے۔

اقبال نجمی ہوراں ”اُچی ذات کمالات والی“ دے سبھے قصیدے زم زم دے پانی نہاتی ہوئی کلک نال لکھے نیں۔ ایسے لئی ایہناں وچ رب القدوس دیاں حمداں، ثناواں راہیں اوہدے احساناں، فضلاں تے کرماں سانویں اپنیاں انکساریاں، عاجزیاں، منتاں تے سجدہ ریزیاں بھجیاں پلکاں نال دل دے حرم توں لے کے کعبے دے طواف تیک خدا تے بندے دے مابین مکالماتی رشتے دا اک قلبی تے روحانی سلسلہ بڑا گہرا تے اٹوٹ نظری آؤندا اے۔ کسے شعری اظہار دی تخصیص توں اڈ مطلع، تشبیب، گریز، مدح، حسن طلب دعایا کوئی اجزائے قصیدہ، حمدیہ قصیدے وچ ترتیب وار لازمی نہیں ہو سکدے۔ کیوں جے حمدیہ قصیدہ اول توں آخر مدح تے تقدیس دا ای روپ ہوندا اے۔ بھاویں ایہ عموماً اپنی تعریف پاروں ظاہری بہتر دے اتبار نال مطلع، تشبیب، گریز، مدح حسن طلب تے دعا نال ای جزیا ہوندا اے پر جدوں قصیدے وچ جہاناں دے سر جہار دی تسبیح تے توصیف نوں چھوہیا جاتا اے تے فیر ایہدے صوری لوازمات وچ کوئی ونڈ ورتارا ضروری نہیں متھیا جاسکدا کیوں جے حمدیہ قصیدے وچ مطلع توں دعائے دعا توں مطلع تک رب العالمین دیاں صفتاں، ثناواں تعریفاں وچ اوہدے احساناں تے انعاماں دا شکر ادا کرن دا ڈھنگ انکساری تے عاجزی وچ بندے دی بندگی شامل ہوندی اے ایس واسطے کسے تکنیکی انکل تے ڈھنگ دی ضرورت کوئی اہمیت نہیں رکھدی، کیوں جے حمدیہ قصیدے وچ مطلع توں دعا تک ہر شعر مطلع وی اے تے تشبیب وی اے، گریز وی اے تے مدح وی اے، حسن طلب وی اے تے دعا وی اے۔

ایس توں پہلاں اقبال نجمی ہوراں دا نعتیہ قصیدہ ”نوری رشتاں“ چھپ کے سامنے آیا اے، جہڑا صنفی تے فکری اتبار نال بڑا پر مغز تے شعری محاسن دا خوبصورت نمونہ اے تے اپنے اندر قصیدہ ”بردہ“ ورگیاں ساریاں شعری خوبیاں تے صفتاں رکھدا اے۔

حمدیہ قصیدے دی لوڑ تے اہمیت اج دے نہیریاں پٹے روشن خیالی دے دور وچ ہو روئی ودھ گئی اے۔ ہر پاسے طحدا نہ خیالاں تے لادینی تصوراں دی یلغار، اسلامی عقیدیاں تے تعلیمات دی حقانیت نوں خیرہ کرن دی مذموم کوششاں وچ سرگرم اے۔ ایس جھوٹھے تے دوغلی روشن

خیالی دے طوفان وچ توحید دا چراغ بال کے لوواں پھیلانا ات ضروری ہو گیا اے تاں بے
سامراجی قوتاں دیاں مکروہانہ چالاں، صیہونی ہتھکنڈیاں تے اسلام دشمن طاقتاں دا مقابلہ کیتا جا
سکے۔

اقبال نجمی ہوراں دیاں قصیدیاں وچ تھاں تھاں اسلامی تعلیمات دے درخشندہ اصول
بڑے من کھجویں، نزول تشبیہاں تے استعاریاں نال قرآن مجید دی روشنی وچ ایہو جہے سادہ
اسلوب نال اگھرے ہوئے نیں کہ حق تعالیٰ دی کبریائی درج ذیل قرآنی آیت وانگوں واضح ہو
جاندے نیں۔ نجمی ہوراں خود اک شعروچ ایس سچائی دا اظہار انج کیتا اے۔

وچ دلاں ایہ نور دے دیوے خوب جگاویں ربا

دے ساناں سوہنے سوہنے لفظ جہڑے قرآنی

وَسْئَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ط إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

”ہاں اللہ کولوں اوہدے فضل دی دعا منگدے رہو۔ بے شک اوہ ہر چیز توں باخبر اے۔“

لامحدود کائنات دے خالق دے فضل دی دعا منگنا ای اصل وچ حمد باری تعالیٰ اے تے

ایسے اظہار دا ذکر نجمی ہوراں اپنے سبھے حمدیہ قصیدیاں وچ تھاں تھاں تے کیتا اے۔ حوالے لئی کجھ
شعر حاضر نیں۔

تیری ذات کمالات والی تیری وڈی قدرت

سبھے پاک زوالاں توں ایں تیری اُچی طاقت

سبھناں دا مقصود اے مولا! تیرا پاک سہارا

سبھناں دا معبود وی توں ایں ایہ وے تیری عظمت

سبھ نوں شانناں بخشن والی شان اے اعلیٰ تیری

تیرے لئی سبھ حمد ثناواں تیرے لئی ہر مدحت

ساڈے دینی فارسی ادب تے پنجابی ادب وچ اسلامی تعلیمات دی روایت بڑی بھرویں

تے گوڑھی اے۔ مولنا حافظ ہوراں اپنے اک شعروچ خدا تعالیٰ دی وحدت دا تصور انج تشبیہاتی

رنگ وچ بیان کیتا اے۔

شود مست وحدت زجام اُست

ہر نکو چو حافظ مے صاف خورد

ترجمہ..... اُست داجام (پیالہ) پی کے وحدت دے نشے وچ مست ہو جائے گا اوہ بندہ جسے حافظ دی طرح صاف شراب پیتی۔

کچھ انج ای عمر خیام نے اپنی اک رباعی دے مصرعے وچ وحدت دا اظہار تصوف دے رنگ وچ انج کیتا اے۔

ما ایم دریں گنبد فیروزہ نام

ترجمہ..... ہر روپ میں ہم کو ہے تجس تیرا

اقبال نجمی ہوراں اپنے دو جے حمدیہ قصیدے وچ ایہو جہے فکری تسلسل نوں انج اجاگر کیتا

اے۔

توں باقی ایں ربا! اتھے ہورتے ہر شے فانی

تو یکتا ایں ذات انج اپنی، کوئی نہیں تیرا ثانی

.....

نور ترے نے ڈھکیا ہو یا سارا چار چھیرا

ذات تیری ای کردی پئی اے سبھناں دی نگرانی

اسیں جدوں دل دی اکھ نال کائنات دا مشاہدہ کرنے آں تے سانوں خدا دی ہستی

دا ظہور ہر منظر تے ہر نظارے وچوں ڈلھکاں ماردا دکھالی دیندا اے۔ اوہدی حی و قیومی دانور ہمیشہ

رہن والا ساری کائنات نوں اپنے حصار وچ لتا ہو یا لبھدا اے۔ ایسے نکلتے نوں حافظ ہوراں اک

ہور شعروچ انج واضح کیتا اے۔

عرضہ کردم دو جہاں بر دل کار افتادہ

بجز از عشق تو باقی ہمہ فانی دانست

ترجمہ..... میں دونواں جہاناں نوں تجربہ کار دل دے سامنے پیش کیتا اوس تجربہ کار دل نے تیرے

عشق توں سوا باقی سبھ فانی جانیا۔

جدوں خدا دے بندے دے ریشے ریشے تے لُوں لُوں وچ کائنات دے مظہراں دا

لامحدود نظارہ سمندر وانگوں ٹھاٹھاں مارن لگ پوے تے خالق کل دی کبریائی دا تصور اپنے آپ ای

111163

پیدا ہو جاندا اے ایہو جہی حالت وچ خدادے بندے نوں کائنات وچ ہر پاسے حق تعالیٰ دی لازوال ہستی دانور وکھالی دیندا اے جہدا کوئی حد بناں نہیں۔ کائنات دے مشاہدے تے مطالعے توں بناں خدا تعالیٰ دی کبریائی تے یکتائی دا پتا نہیں چل سکدا تے ایہدے لئی فکر تے سوچ لئی صرف ایہو جہی قوت ای کامیاب ہو سکدی اے جہڑی کائنات دی مادی تے غیر مادی، مرئی تے غیر مرئی شیواں دی بہیت تے تاریخ دا احاطہ کر سکدی ہووے۔ خدا تعالیٰ اپنے مظہراں توں پچھانیا جاندا اے تے نجمی ہوراں اپنے تیجے حمدیہ قصیدے وچ ایسے ای فلسفے نوں دکھرے دکھرے استعاریاں راہیں اگھیریا اے۔

سوہنار ب ای ہر ہر شے چوں اپنا عکس دکھاوے
سوہنار ب ہر پاسے وے پر ظاہری نظر نہ آوے

لکھاں واری شکر گزاراں اوہدی قدرت دا میں
میری سوچ تے فکر وی اوہدی عظمت دے گن گاوے
ایسے قصیدے وچ جتھے اوہدے نور دیاں جلوہ گریاں داراگ الا پیا اے او تھے اوہدے
ذکر اذکار دے سوہلے وی گائے نیں۔ خدا تعالیٰ دے ذکر نوں دکھرے دکھرے رنگاں تے
خشبوواں وچ بیان تے زبان دی سادگی تے سچائی دے نال فکری ندرت تے فنی پختہ کاری راہیں
اپنے ربی عشق دا اولہا نہ اظہار وی کیتا اے۔

ذکر خدا دا شانناں والا ہر دم کردے رہیے
ذکر خدا دا شانناں والا دل وچ ٹھنڈاں پاوے

ذکر خدا دا پاک نبی توں ودھ کے کس نے کرنا
ذکر خدا دا پاک نبی دی شان نوں نت ودھاوے

نام اللہ دا قطرے تائیں سچا لعل بناندا
نام اللہ دا جہڑا سبھ تھیں رحمتاں پیا ورتاوے
ایہ بڑی سلاہن جوگ گل اے کہ نجمی ہوراں دی اسلامی تعلیمات توں جانکاری تے واقفگی

ایہناں دے قرآنی آیتاں دے ترجمیاں دے رنگ وچ رنگے ہوئے نورانی شعراں توں نتر کے سامنے آجاندی اے۔ جیویں سورت الاعراف وچ خدا تعالیٰ دا حکم اے۔

وَإِذْ كُنَّا رَبُّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخِيفَةً

”اے رسول عربی ﷺ! اپنے رب دا ذکر کر و دل ای دل وچ گڑ گڑاندے ہوئے تے خدا دے خوف دے نال۔

ذکر اصل وچ خداوند قدوس دی حمدیہ تسبیح داناں اے۔ جس طرح قرآن مجید وچ اک ہور تھاں تے انج آیا اے۔

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

”بس تسبیح اپنے رب دی حمد دیناں تسبیح کرو تے اُس توں مغفرت منگدے رہو۔“

جدوں اقبال نجمی دے سبھے قصیدیاں دے فکری پہلوواں تے جہات پانے آں تے ہر قصیدہ قرآنی تعلیم دے نورانی اصولاں دے گرد گھمد انظری آؤندا اے۔ سگوں ہر شعر وچ توحیدی فکر، اخلاق تے شریعت یعنی فطرت دے قانون تے محمد ﷺ دے دین دی سچائی دا مونہہ بولد اثبوت پھل دی سویر وانگنوں دکھالی دیندا اے۔ نجمی ہوریں جتھے خدا دے ذکر پاک نوں دل دا وظیفہ متھدے نیں او تھے رب تعالیٰ دی ذات نوں ہر طرح دے شریکے توں پاک ہون دا اعلان وی کردے نیں۔

ذات اوہدی سبحان تے سونہی پاک شریکے توں اے

جے اوہ چاہوے تے اوہ ساڈے پک ارادے ڈھاوے

قرآن پاک وچ واقعہ لقمان انج آؤندا اے کہ حضرت لقمان اپنے پترنوں سبھ توں پہلی مت ایہ دتی سی۔

يَا بَنِيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ط إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

ترجمہ..... ”اے میرے پتر! اللہ سونہنے دے نال کسے نوں شریک نہ کرنا، بے شک شرک سبھ توں وڈا ظلم اے۔“

نجمی ہوریں چوتھے حمدیہ قصیدے وچ رب جل جلالہ دے جلویاں دا ذکر کردے ہوئے کہندے نیں کہ خدای ذات دا جلوہ ہر تھاں موجود اے جدھر جھاتی مارو او دھرای اوہدی وحدت تے قدرت دارنگ تے نور اوہدی لم یزالی داسنیہا دیندا ہو یا ملدا اے۔

ہر شے تیری حمد چترے، ہر تھاں تیرا جلوہ
توں ظاہر ایں ہر پاسے ای، ہر تھاں تیرا ڈیرا
حسن ترے نے ڈھکیا ہو یا سارا چار چھیرا
اکھ جو منظر تکدی ڈٹھی اوہ اے تیرا پردہ
ساز ازل تے ناں تیرا اے، تار نفس وچ توں ایں
تیریاں گلاں ہر پاسے نیں، ہر اک لب تے نغمہ
ہر شے تیری حمد چترے، سورت نبی اسرائیل دی آیت

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ. ط

دا بڑا پتھواں تے مکمل ترجمہ کیتا اے۔ یعنی ستے آسمان تے زمین اتے جس قدر موجودات نیں سبھ
دے سبھ اللہ تعالیٰ دی تسبیح کر رہے نیں۔ انج ای ہر تھاں تیرا جلوہ سورت بقرہ دی آیت
وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ. ق فَاَيْنَمَا تُوَلُّوْا فِئْتُمْ وَجْهَ اللّٰهِ ط
”مغرب تے مشرق سبھ خدادے نیں تے تیس جدھروی مونہہ کرو گے او سے نوں پاؤ گے۔ اوہی
ذات ای ہر جگہ جلوہ نما اے۔“

تے انج ای مصرع ”ساز ازل تے ناں تیرا اے تار نفس وچ توں ایں“ قرآنی آیت
وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرْدِ دی بڑی خوبصورت تفسیر بیان کردا اے۔

رب نے بندے نوں اپنی بندگی واسطے خلقیا اے تے بندے داوی فرض اے کہ اوہ ہر
ویلے او سے ذات عظیم دی حمد تے تسبیح بیان کردار ہوے۔ ایسے وچ ای انسان دی ہوند دار از لکھا
ہویا اے۔ کیوں جے او سے ذات نے انسان نوں خَلِيفَ الْاَرْضِ دا منصب بخشیا اے۔

نجی ہوراں دے سبھے قصیدیاں وچ اللہ دی وحدت اُتے ایمان۔ عبادت وچ اللہ نال
دلی لگن، اخلاق وچ اللہ دی خشیت، تے قضا قدر وچ اوہی مشیت دیاں نشانیاں دا وکھرے
وکھرے ڈھنگاں تے اُمنگاں نال ذکر ملدا اے۔ ہر قصیدہ جتھے اپنے اندر رب تعالیٰ دیاں
عظمتاں تے بزرگیاں دیاں نوری زشماں دے رتجگے سجائی بیٹھا اے او تھے حق تعالیٰ دے فضلاں
تے نعمتاں دا دریا سدا بہار وگدے ہوئے سوئے طرح ہنمبلیاں ماردا وکھالی دیندا اے۔

اسلامی حیاتی دا نظام، قانون تے رستہ اک ایہو جہیا عمل اے جس وچ کوئی کامیابی اُس
ویلے تک نہیں ہو سکدی جد تک بندے دا تعلق تے رشتہ خالص اپنے رب نال پکاتے پیڈھانہ

ہوے تے نیت تے عقیدہ خالصتاً اللہ واسطے نہ ہووے۔ ایہدی وجہ ایہ وے کہ اتھے جس چیز نوں بندہ قائم کرنا چاہندا اے اوہ صرف تے صرف اللہ دادین اے تے اوس نوں قائم کرن واسطے ات ضروری اے کہ بندہ سبھ کجھ اوہ سے ذات الہی لئی کرے جس دا ایہ دین اے تے خدا تعالیٰ دیاں حکماں ہدایتاں تے او امر نو ایہی اُتے بندے نوں ٹرنا ضروری اے نالے ہر ویلے اوہدی پکڑ دا ڈر دل تے چھایا رہنا چاہی دا اے تاں ای اوہدی توحید، تے اوہدے رسول تے محبوب ﷺ دی رسالت دا اقرار ہو سکدا اے۔ نجی ہو راں قصیدیاں وچ ایہناں وچاراں تے فکراں نوں اکھراں دیاں ٹہنیاں تے پھلاں وانگوں کھڑایا اے۔ جے ہر قصیدے دے فکری سہین تے فنی محاسن دا احاطہ کیتا جاوے تے اک ہو رکتاب وجود وچ آ جاوے گی۔ ایس لئی باقی قصیدیاں دے کجھ شعر ونگی لئی دتے جاندے نیں تاں جے اوہناں نوں پڑھ کے تسیں آپ گوڑا لاسکو کہ واقعی ایہ قصیدے اپنے اندر کتنا علمی تے شعری خزانہ سمیٹے ہوئے نیں۔

قصیدہ نمبر 5

میریاں حرفِ شاداں نوں اوہ موتیاں دیوچ ڈھالے
میریاں پاک خیالاں نوں اوہ ہر دم پیا اُجالے

.....

اوہدی یاد ای چین دلاں لئی ہر اک رتے دیندی
اوہدے ناں نیں سوہنے سارے اوہدے پاک حوالے

قصیدہ نمبر 6

اوہدی رحمت دی سبھ تے چھایا اے
اوہ ای سمھناں نوں زندگی دیوے

.....

جہنوں چاہوے گدا بنا دیوے
جہنوں چاہوے اوہ قیصری دیوے

قصیدہ نمبر 7

توں رحمان رحیم ایں مولا تیرا نام وودود
حمد شاداں تیرے لئی سبھ توں ساڈا محمود
توں قیوم توں حامد، واحد توں والی توں رب
جو تیرا انکاری مولا! ہوندا اوہ مردود

قصیدہ نمبر 8

اول وی توں آخر وی توں ، توں ای باطن ظاہر
 سبھ تیری امداد دے طالب ، توں این سبھ دا ناصر

.....
 وچ تصرف تیرے سبھ کجھ جو چاہویں اوہ ہووے
 تیری یاد اُجالے ونڈے جلویاں دا توں مظہر

قصیدہ نمبر 9

توں اُچا توں سبھ توں اُچا توں سبھناں توں عالی
 باقی سبھ مخلوق اے تیری توں سبھناں دا والی

.....
 توں جبار مشیت تیری جو چاہویں اوہ کردا
 توں دنیا دا خالق مالک توں دنیا دا والی

قصیدہ نمبر 10

تیریاں ای تعریفاں کردیاں مولا سبھ زباناں
 تیری حمد دے نغمے گائے تیرے تسبیح خواناں

.....
 شمس قمر تے تارے سارے تیرے حکم تے چل دے
 تیرا ای ناں لے کے سائیاں سارے کرن اُڑاناں

قصیدہ نمبر 11

مالک تے رحمان توں مولا
 خالق تے سبحان توں مولا
 عزت ذلت دیون والا
 رحمت شفقت ونڈن والا
 سبھ دیاں راساں موڑن والا
 نغمے دل توں جوڑن والا

قصیدہ نمبر 12

جو نقش الیکے میں توں سھے سوہنے
سجان تری شان لئی آکھاں ، لکھاں

ہر چیز ای مولا دی عطا اے نجھی
اوہ جھات بے پاوے تے میں سوچاں، لکھاں

قصیدہ نمبر 13

بھاندا اے جو تینوں کریں ویسا مینوں
دل داغ محبت تھیں سجا دے مولا

بخشش دا طلبگار آں تیتھوں سائیاں
پا فضل دا مینہ جرف وفا دے مولا

دل پاک محبت دی ردا دے طالب
ایہناں نون توں عشقے دی نوا دے مولا

قصیدہ نمبر 14

تون سبھناں دارب ایس سچا، تیریاں سبھ انواراں
تیرے بن معبود نہ کوئی، تیری حمد چتاراں

تون رحمن سداون والا، توں اللہ توں کلا
تیری ذات اے اُچی، سچی رکھے وچ حصاراں

نجھی ہوراں ایس آخری قصیدے وچ اللہ تعالیٰ دے نرینویں (99) اسمائے حسنہ بڑی
چابکدستی تے ہنرمندی نال معنوی طور تے شعراں دیاں لڑیاں وچ سچے موتیاں وانگوں پروکے
حمدیہ ہار بنا کے رب سوہنے دی بارگا ہے نذرانہ بندگی پیش کیتا اے۔

جے ساریاں قصیدیاں اُتے فکری فنی لحاظ نال جہات پائیے تے ایہ گل نتر کے سامنے
 آجاندی اے کہ ہر قصیدے دا ہر شعر کدھرے مطلع کدھرے تشبیب کدھرے گریز، کدھرے مدح،
 کدھرے حسن طلب تے کدھرے دعا اے تے ایہدے روپ تے سروپ راہیں خدا تعالیٰ کولوں
 اوہدیاں رحمتاں، بخششاں، انعاماں دے نال نال آخرت وچ جنت دیاں نعمتاں منکن دا بڑا سچا
 ذریعہ وی اے۔ ایہناں قصیدیاں دے مطالعہ توں جتھے قرآنی تعلیمات تے احادیث مبارکہ توں
 خدای عبادت تے اوہدے رسول ﷺ دی اطاعت و اسبق حاصل ہوندا اے او تھے دنیاوی زندگی
 گزارن دا صحیح رستہ وی دستیاب ہو جاندا اے۔

سارے حمدیہ قصیدے اپنے فکری حسن تے فنی اسلوب پکھوں جتھے پنجابی شعری ادب وچ
 اضافے دا موجب ہون گے او تھے خدا تے بندے دے آپس وچ قرب دا وسیلہ وی مہیا کرن دا
 کارن ہون گے۔ اقبال نجمی ہو ریں اُردو تے پنجابی دے منے پر منے تے معروف جانے پچھانے
 شاعر، صحافی تے ادیب نیں جہاں دے مطالعہ دی گہرائی تے کھلا راہناں دے ادبی سرمایہ توں
 بخوبی لگایا جاسکدا اے۔ ایسے لئی اوہناں حمدیہ قصیدیاں وچ بھاویں ظاہری بتردے اعتبار نال
 مطلع، تشبیب، گریز، مدح، حسن طلب تے دعا وچ نکھیر انہیں رکھیا کیوں جے اوہ ایہناں ونڈ
 نکھیریاں نوں ضروری نہیں متھدے کیوں جے حمدیہ قصیدے وچ مطلعے توں دعائیک رب العالمین
 دیاں توصیفاں تے ثناواں وچ اوہدے کولوں انکساری تے عاجزی نال التجاواں تے عطاواں دی
 منگ کرنا ای اصل وچ بندے دی بندگی شامل ہوندی اے ایس واسطے کسے تکنیکی اٹکل تے اسلوب
 دی ضرورت باقی نہیں رہ جانندی۔ ایہناں دے نزدیک حمدیہ قصیدے دا ہیئت مہاندرا بھاویں تشبیب
 توں شروع ہووے تے بھاویں دعائوں ہے تے اوہ فروی حمد ای تے حمد کسے فنی تعقید تے تعقیب
 توں ماورا اے تے ایسے ندرت تے جدت نوں نہایت پر وقار طریقے نال نویں کافیاں تے
 ردیفاں دے نال نال سوہنیاں تشبیہاں تے انوکھے استعاریاں نال پاکیزہ تے پوتر اکھراں دے
 پھلاں دا حمدیہ گلدستہ سجا کے اپنے پالن والے والے رب دے حضور پیش کردیاں ہو یاں آکھدے
 نیں۔

تیرا پرچم لہر اندا میں تکیا اے ہر پاسے
 توں تشبیہاں توں ایں اچا سوہنا پاک منزہ

مکدی گل ایہ دے کہ علامہ محمد اقبال نجمی ہوراں اپنے حمدیہ قصیدیاں وچ ایہو جہے سنکھے
 سچے تے من کچھویں اکھراں دی ورتوں کیتی اے جہاں وچ حامد تے ممدوح اک ہو کے راز نیاز
 دیاں گلاں کر دے نظری آؤندے نیں سلاہن جوگ گل ایہ دے کہ نجمی ہوراں سارے حمدیہ
 قصیدیاں وچ اپنے مولاتے مالک دیاں حمداں تے ثناواں انج کیتیاں نیں جویں نمازی اپنی نماز
 وچ سبحانک اللہ توں سبحان ربی یا لالی، تے سبحان ربی یا العظیم دے نال سلام پھیرن توں بعد اللہ
 اکبر، الحمد للہ تے سبحان اللہ دی تسبیح کر رہیا ہوندا اے۔ ایہناں دے حمدیہ قصیدیاں دی سبھ توں
 وڈی خوبی ایہ دے کہ ہر قصیدے وچ ممدوح عظیم دیاں تسبیحاں، تقدیریاں تریل دھوتے پھلاں
 وانگوں مہکدیاں نظری آؤندیاں نیں۔

پنجابی شاعری وچ حمدیہ قصیدہ حالے توڑی کسے ہور شاعر نے باضابطہ طور تے نہیں لکھیا
 محترم موصوف پہلے بختاں والے جی ہون گے جہاں نے پنجابی حمدیہ قصیدیاں دی نیہہ رکھی اے۔
 سچے سائیں اگے دعا اے کہ اوہ ایہناں دے حمدیہ قصیدیاں نوں ودھیری ماننا بخشے۔ اقبال نجمی دے
 ای اک حمدیہ تے نعتیہ شعر تے دیباچے دا اختتام کیتا جاندا اے۔

شان عظیم اے تیری مولا! بخشیا پاک حبیب
 تیری حمد چترے دل ایہ، آکھے پاک درود

تیری ذات کمالاں والی تیری وڈی قدرت
سبھے پاک زوالاں توں ایں تیری اُچی طاقت

سھبناں دا مقصود اے مولا تیرا پاک سہارا
سھبناں دا معبود وی توں ایں ایہ وے تیری عظمت

تیریاں صفتاں سوچاں اندر کویں سماون مولا
توں ایں اُچا سبھ توں اُچا ، اُچی تیری رفعت

توں ای سانوں خلق دے پاروں افضل اکرم کیتا
توں ای بخشی سوہنی سانوں علم ہنر دی دولت

ساڈے توں احساساں تائیں دینا ایں تصویراں
توں ای سانوں رنگ بخشے نہیں توں ای بخشی نکہت

رنگاں تے خوشبوواں تائیں سانوں توں مہکایا
توں ای ذہن معطر کیتے توں ای بخششی فرحت

میری اکھ وچ خواب سجائے توں ای سوہنے سوہنے
میرے دل نوں بے تابی دی بخششی فیر ایہ حالت

توں شاہد توں عالم ازلی ازلاں توں وی اگے
تیرے نور دی جگمگ سازی جس وچ وسدی خلقت

کہہ کے گن توں سبھے کیتیاں سوہنیاں ایہ تخلیقاں
سوچ سمجھ توں بالا سبھ دی 'تیری شان تے حکمت

تیرے فضلاں کرماں لایا اس دنیا تے ڈیرہ
ہر اک طالب بے طالب تے وسدی تیری رحمت

خاک مری اکسیر بنا دے میرے سچے سائیاں
اپنی شان مطابق کر توں مولا پیار سخاوت

اپنے لطف تھیں ہن مہکا دے سوہنیا باغِ بخیچہ
اکھنوں سوہنے منظر دے دے نالے دل نوں راحت

میرے دل دے زخم تے بھردی تیری یاد ہمیشہ
کہیاں ماواں نالوں چوکی مولا تیری چاہت

تیرا کھوج کی لانا فکراں توں ایں اُج اُجیرا
تیرا جلوہ اللہ اللہ سبحان اللہ عظمت

ہر دم تیری حمد الاواں نور و نور میں ہوواں
پھل پھل لاویں خوب پہاویں ویکھیں سوہنی نیت

رنگ وی تیرے ' تیری خشبو ' تیرا نور اجالا
کثرت وچ وی توں ایں دسا ذات دے اندر وحدت

نہ کوئی حد نہ بنا جس دا تیرا لطف نرالا
تیرے حسن جمال نوں تگے کہڑا رکھدا قدرت

سبھ نوں شانناں بخشن والی شان اے اعلیٰ تیری
تیرے لئی سبھ حمد ثناواں تیرے لئی ہر مدحت

توں سوہنا ایں میریا ربا سبھ انعام نیں سوہنے
توں دینا ایں میوے کھان نوں، توں دینا ایں لذت

وچ دماغاں توں ای مشک مچا دینا ایں مولا
توں ای دل وچ رکھ دینا ایں کچھ شیواں دی حسرت

تیرا ای مشتاق اے مولا ہر اک بندہ اتھے
خالق توں ای رزاق توں ای، پوری کردا حاجت

توں ای ساڈا سبھ دا والی توں ایں ساڈا مولا
توں ای ساڈا سبھ دا ناصر منگیے تیری حفاظت

ساڈے اُتے کرم کمایا سانوں عزت بخشی
سوہنا پاک نبی توں گھلایا بخشی سوہنی نعمت

تیری ہستی ای بس اتھے حمد ثناء دے لائق
 سبھ عالم نہیں مظہر تیرے ، ایہ دنیا وی خلقت

تیرے ناواں وچوں پھٹن سوہنیاں سبھ خشبوواں
 جی وی اے خلقت ساری تیرے نور دی رنگت

ذکر تیرے تھیں اس خاکی نوں ملدیاں نوری لوواں
 فکر دی حد توں فائق اے سبھ تیری شان تے شوکت

خالق سبھناں شیواں دا ایں سوہنیا ربا توں ای
 توں معبود ایں ، سبھناں تائیں دیویں سوہنی صورت

توں ای مالک دھرتی دا اس دے بحر اں بڑاں دا
 جلوہ گر توں سبھناں پاسے دس دی تیری رحمت

قادر تے قیوم ایں مولا مالک تے مختار ایں
 کدھرے امرت پیار چکھاویں کدھرے ونڈیں نفرت

مہکاں ونڈیں توں ای سب نوں توں دائم توں واحد
تیرے حامد حمد چتارن مانن تیری چاہت

تیرے نام دا ورد پکاندا ہر اک سالک ڈٹھا
سبھ نوں درد دواواں دیویں سبھ دی جانیں حاجت

ایس جہان دا ذرہ ذرہ تیرا ای محکوم اے
پاوے وچ حیرانی سبھ نوں سائیاں تیری حکمت

توں کافی ایں سبھناں دے لئی ذات وکیل اے تیری
توں ایں سبھ دا داتا مولا سارے تیرے مانگت

ذرہ ذرہ پتہ پتہ تیرے سبھ مخدومی
توں کریں برساتاں سبھ تے تیری ہر تھاں برکت

تیرا سرکش جہڑا ہویا خاک ہویا اے اوڑک
سبھناں تے نگرانی تیری سبھ تے تیری قدرت

سارے پیار شوالے تیرے روپ اُجالے تیرے
تیرے ناں دا پڑھن وظیفہ تیری جہدے عظمت

تیرے لشکر توں ای جانے ایہناں دی حد بندی
کون اے جہڑا جان سکے گا مولا تیری وسعت

حکم ترا ای چلدا ہر تھاں خشکی پانی اُتے
دیندی اے شادابی سبھ نوں تیری جود سخاوت

توں خالق ایں کل جہان دا ہر شے مونہوں بولے
سبھناں اُتے نافذ مولا تیری خاص شریعت

جہڑا تیرا طالب مولا اوہ نہیں وچ خسارے
اوہ تے اپنے کول اے رکھدا اصلی نور حقیقت

سبھ لوکاں نوں ذکر ترا ای لذت دیوے سوہنی
جد وی تیری حمد سہانی اُترے وچ سماعت

لکھ سلاماں تیری رحمت تیری رافت تائیں
چک چک باہاں تیتھوں منگیے مولا شوکت حشمت

تیرے اگے سرٹے نہیں سارے کج کلاہاں
تیری قدرت جہڑے تکرے من دے تیری عظمت

تیری کرسی گھیر کے رکھیا ارض سماواں تائیں
دھنکاں دے تے شفقاں دے بھرنگ تری نہیں صنعت

پاک محمد ﷺ سرور ہتھوں ہر اک نعمت ونڈیں
پاک محمد ﷺ سرور ہتھوں پیا ورتائیں رحمت

توں باقی اس رُبا اتھے ہور تے ہر شے فانی
توں یکتا اس ذات اُچ اپنی کوئی نہیں تیرا ثانی

تیرے جلوے ہر تھاں ڈٹھے تیری رحمت وانگوں
دھرتی اُتے انبراں اُتے تیری ای تابانی

حجراں دے وچ شجراں دے وچ شاماں فجر اں دے وچ
جدھر تکیا اودھر دیکھی تیری ای سلطانی

تیرے حسن دی جھلک چہ دیکھے جدوی مار کے جھاتاں
تھک جاندی اے پرت آندی اے مڑا یہ فکر انسانی

پھل کلیاں ایہ جن سورج ایہ تارے ابر گھٹاواں
تیرے جلوے نہیں ایہ سارے تیری راج دھانی

توں دائرہ گرداب وی توں میں توں دریا توں ساحل
توں مانجھی میں، توں میں کشتی، توں میں بحر روانی

کتے پکاو میں، کتے توں ساڑ میں آپے اس نون مولا
کے نون سوکیاں دے وچ رکھیں کے نون دیو میں پانی

چن سورج تے جنگل پہاڑ ایہ پانی وا تے جھرنے
میرے سائیاں ہر اک پتے وے تیری خاص نشانی

کدھرے لوڑ توں بہتا دیو میں کتے نہ تھوڑ مکاو میں
کے نون رکھیا شرم حیا وچ کدھرے نگ عریانی

مولا تیریاں توں ای جانے عقلوں فہوں اُتے
کدھرے گنڈاں کھلداں جاوے آپے نال آسانی

کدھرے خاک نون ننڈیں تاہیوں جنت وچوں کڈھیں
کدھرے اوہنوں آپ بٹھاویں اپنے عرش نورانی

کدھرے سوئی ونڈ توں لاویں سینے ٹھنڈ توں پاویں
کدھرے پیڈھی گنڈھ توں لا کے کر دیں پانی پانی

کسے دے جھل دے پھل چڑھاویں رحمت دایینہ پاویں
کدھرے پکی ساڑ مکاویں کدھرے کریں طغیانی

کسے دی ایویں نپ لہیں گچی کسے دی لہی رستی
کسے نوں دور دراڈے سٹیں کسے نوں آکھیں جانی

کدھرے رنگ اتارنوں دیویں رُتے غارنوں دیویں
کسے دے بیلے مور نچاویں آکھیں چن کنعانی

کدھرے سفنے سچ بناویں اُجڑے شہر وساویں
ہر پاسے دے مولا سائیاں تیری نور آفشانی

کدھرے باز تھیں لڑن مولے کدرے وگن ورو لے
کدھرے ججن نال کھلوتے کدرے دشمن جانی

سُتے زخمِ جگاویں کدھرے لبتھے کھوج گنواویں
منزل دی دس پاویں کدھرے رکھیں وچ حیرانی

پنجریاں اندر روحاں تاڑیں شاخ توں پتر جھاڑیں
ساہواں وچ وسایا تینوں تیری ذات پچھانی

اگاں نوں بھڑکاویں توں ای بدلاں نوں کڑکاویں
جٹیاں تائیں جھنبیں توں ای کوئی نہیں تیرا ثانی

بخشش دا توں جام دوویں گا سبھ انعام دوویں گا
تیرے اگے جہڑی جھکدی چمکے گی پیشانی

تیرے عشق پیالے نوں اوہ ڈیکاں لا کے پیندا
جس دے اُتے کیتی مولا توں اے نور افشانی

تیرے ذکر تھیں قائم دائم ایہ دھرتی ایہ انبر
ہر اک لب تے میں تے سُنیا ذکر ترا سبحانی

تیرے اگے مٹھا رگڑے گریہ زاری کروا
تیتھوں معافی منگدا اوڑک ہر اک فاسق زانی

تیرے لطف کرم دا ساحل نظر نہ آوے ربا
تیرا دستر خوان اے لکيا کروا توں مہمانی

تیری رحمت دیاں حدّاں کھلیاں تکیاں اتھے
ساڈیاں چجیاں نکیاں نکیاں ساڈی تنگ دانانی

تیرے حسن دا جلوہ تکیا اکھ نے جدھر تکیا
تیرے پیار دی سوہنیا ربا ہر پاسے ارزانی

بخشن ہار اے ذات تری بس لکھ کروڑاں واراں
قدم قدم تے اسیں تے کریئے تیری نافرمانی

نور ترے نے ڈھکیا ہويا سارا چار پھیرا
ذات تری ای کردی پئی اے سبھناں دی نگرانی

تیریاں حباں وچ دلاں دے لوک وسائی پھر دے
تیری جس مخلوق نوں تکیا تیری سی دیوانی

تیری ذات ای قطریاں نوں روپ دوے دریا دا
تیری ذات ای سبھناں تائیں بخشے حسن جوانی

تیری ذات نے پھرے لائے ہر اک دل دے اُتے
جانے اُس نوں ذات تری جو کردا اے شیطانی

تیری ذات ای دیوے گونگے لفظاں نوں گویائی
تیری ذات دی کردے مولا سارے تسبیح خوانی

جیری قدرت دی گلکاری سبھ نوں سوہنی لگے
کردا اے تعریف تری ای ہر ذرہ امکانی

بے پرواہی تیری کولوں ہر جی ڈر کے کنبے
دوے معافی لکھاں واری شان تری رحمانی

ویج دلاں دے نور دے دیوے خوب جگاویں ربا
دیتے سانوں سوہنے سوہنے لفظ جہڑے قرآنی

تیری ذات نے بخشی ساڈے سخناں نوں رعنائی
تیری ذات نے ساڈے لئی اے کیتی خوب آسانی

تیرے ذکر تھیں ہر پاسے ای جام کرم دے چھلکن
تیرے لطف دی ہر پاسے ای ہووے نغمہ خوانی

توں قدر توں قادر تیری قدرت سبھناں پاسے
سبھناں پاسے ڈٹھی مولا تیری نور افشانی

تیرا نام محبت دے نال جپدی رہے ہر ویلے
خیراں منگدی تیتھوں مولا ساڈی سوچ نمائی

تیرے نور دے جلوے کھلرے دیکھاں چار پھیرے
جنھوں تکیا اوہو پاوے تیری پیار کہانی

اللہ ہو دا ورد کرن وچ ہر کوئی رُجھیا ایتھے
 ٹردیاں پھردیاں ہر پل کلا کلا ڈھانی ڈھانی

تیرے پیار سہارے چلدے سارے بحر سفینے
 شان بیان پئے کردے پتھر پانی وا مستانی

توں جگ سوہنے باغ دا مالی تیریاں کرن تعریفاں
 سورج مکھی، پھل گلاب دے نالے رات دی رانی

.....☆☆☆.....

سوہنا رب ای ہر ہر شے چوں اپنا عکس دکھاوے
سوہنا رب ہر پاسے دے پر ظاہری نظر نہ آوے

مینوں سوچاں دی آزادی اوہنے بخشی ہوئی
کچھ تھاواں تے پھرے داروی اپنے سخت بٹھاوے

رات دناں دا پھیر وی اوہنے خوب چلایا اتھے
اوہو کردا گرمی سردی رُتتاں پھیر لیاوے

نظراں دی وی چوری اُس توں لکی نہیں جے رہندی
اوہدا نور تے ہر ہر تھاں تے دیکھو جھاتی پاوے

اوہدیاں ونڈاں سمجھ نہ آون دیوے کدھرے کھووے
سبھناں تے تقدیر دیاں بس اوہو مہراں لاوے

لکھاں واری شکر گزاراں اوہدی قدرت دا میں
میری سوچ تے فکر وی اوہدی عظمت دے گن گاوے

اپنی رحمت دے سائے وچ مولا سانوں رکھے
دور کرے شیطان نوں کولوں شرتوں آپ بچاوے

اوہدے ہتھ اے گن دی کنجی جو چاہوے اوہ کردا
کیڑے تائیں رزق اوہ مولا پتھر وچ پچاوے

پاک ذبیح لئی جنت وچوں دُنُبہ اوہ گھل دیوے
پاک خلیل لئی بلدی اگ نوں اوہ پھل بناوے

ذکر خدا دا شانناں والا ہر دم کردے رہیے
ذکر خدا دا شانناں والا دل وچ ٹھنڈاں پاوے

ذکر خدا دا شانناں والا ہر اک کم توں سوہنا
ذکر خدا دا شانناں والا خشبو تھیں مہکاوے

ذکر خدا دا شانناں والا سوہنا نور خزانہ
ذکر خدا دا شانناں والا شر نوں دور نساوے

ذکر خدا دا پیار دی چادر، بخشش دا پروانہ
ذکر خدا دا نور دا ہالہ اپنا رنگ چڑھاوے

ذکر خدا دا سوچاں تائیں کردا پاک پوتر
ذکر خدا دا جہڑا کردا سوہنی لذت پاوے

ذکر خدا دا کریئے جے کر عزتاں شانناں لبھن
ذکر خدا دا کردا جیہڑا نیڑے اُس دے جاوے

ذکر خدا کا اُس دی رحمت اُس دا سوہنا جلوہ
ذکر خدا دا سوہنی نعمت اوہ سوہنا ورتاوے

ذکر خدا دا پاک نبی توں ودھ کے کس نے کرنا
ذکر خدا دا پاک نبی دی شان نوں نت ودھاوے

ذکر خدا دا کریئے جپئے سوہنا اوہدا ناواں
 ناں اللہ دا نور خزانہ دل تے روح چمکاوے

نام اللہ دا پیارا پیارا ونڈے نور حیاتی
 نام اللہ دا اُچا سچا سبھ دے بھاگ جگاوے

نام اللہ دا جہدے تائیں سجدے پاندے لذت
 نام اللہ دا سوہنا سوہنا دن وچ پیار وساوے

نام اللہ دا جہدے راہیں علم اے ونڈیا جاندا
 نام اللہ دا سوہنی نعمت سوہنے رستے پاوے

نام اللہ دا قطرے تائیں سچا لعل بناندا
 نام اللہ دا جہڑا سبھ تھیں رحمتاں پیا ورتاوے

نام اللہ دا سچل سوہنا کل خدائی اندر
 نام اللہ دا مٹھا مٹھا سبھناں تھیں نشیاوے

نام اللہ دا عشق کتاب دا سوہنا اے سرنا نواں
نام اللہ دا چین دلاں دا عاشقاں تائیں بھاوے

نام اللہ دا دیکھن اکھیاں ہور وی چائن پاون
نام اللہ دا لیئے جد وی ہوٹھاں نوں مہکاوے

نام اللہ دا پاک پوتر رات دے بس چپے
نام اللہ دا لیئے جہڑا بیڑی بنے لاوے

نام اللہ دا سوہنا سبھ وچ رحمتاں پیا ورتاندا
نام اللہ دا جہڑا خاک دے ذریاں نوں چمکاوے

اللہ پاک اے سبھ عیاں توں ساڈا خالق مالک
نیکی دی اوہ راہ دکھاوے بھیرتوں دور لے جاوے

ذات اوہدی سبحان تے سوہنی پاک شریکے توں اے
جے اوہ چاہوے تے اوہ ساڈے پک ارادے ڈھاوے

سبحان اللہ اُچّا کلمہ سبھ نون روشن کردا
سبحان اللہ جو وی آکھے دل تے روح چمکاوے

وڈی ذات دا وڈا ناں اے ہر دم ہر پل جیئے
سبحان اللہ جو وی آکھے سینے ٹھنڈاں پاوے

اوہ باقی اُس باقی رہنا ہور تے ہر شے فانی
سبحان اللہ جو وی آکھے، سوہنا نقش جماوے

اوہدے حکم نون سامنے رکھیے اپنی وچ حیاتی
سبحان اللہ جو وی آکھے ساہ ساہ نون مہکاوے

اوہدے عشق اچ بھج کے تن من دھن دی بازی لا کے
سبحان اللہ جو وی آکھے اپنا روپ سجاوے

ڈوری سانجھ وسیباں والی رکھیے قابو اندر
سبحان اللہ جو وی آکھے اوہدی نظر وچ آوے

وہم گمانوں، حرف بیانوں اوہ تے ذات اے اُچیؑ
سبحان اللہ جو وی آکھے من موتی چکاوے

سفنے سچ بناندا اوہو بجھتے ویپ جگاندا
سبحان اللہ جو وی آکھے ہاسے جھولی پاوے

اوہدے سچے پیار اچ مہکے جیون رنگ ہنڈائیے
سبحان اللہ جو وی آکھے لیکھاں تھیں رشناوے

ارض سما وچ اوہدے ناں دیاں ویکھاں میں رشنائیاں
سبحان اللہ اوہ سچا سائیں سب تے کرم کماوے

اوہدے وچ خیالیں گذرے ہر ویلا ہن نجمی
سبحان اللہ جو وی آکھے مُستے بخت جگاوے

.....☆☆☆.....

ہر شے تیری حمد چتارے ہر تھاں تیرا جلوہ
توں ظاہر ایں ہر پاسے ای ہر تھاں تیرا ڈیرہ

تینوں سمجھن توں عاجز نہیں ساڈیاں عقلاں سمجھاں
ساڈیاں حدّاں وستاں اگے پیا اے کوئی پردہ

توں سوہنا توں صاحب سبھ دا عزتاں شانناں والا
ہر مخلوق نوں تکیا میں تے پڑھدی تیرا کلمہ

کدھرے موت چہ ونڈیں مولا کدھرے دویں جیاتی
دل وچ تیری حُب اے وچ دماغاں توں ایں زندہ

تیرے لطف کرم دیاں دھماں ہر پاسے نہیں پیاں
تیری بخشش پیا اے ونڈدا اتھے اک اک ذرہ

کتے سمندر کدھرے موتی کدھرے پھل تے شبنم
سبھ دا خالق، مالک توں ایں ہر کوئی تیرا بردہ

حسن ترے نے ڈھکیا ہويا سارا چار پھیرا
اکھ جو منظر تکدی ڈٹھی اوہ اے تیرا پردہ

عکس ترے ای ہر پاسے نہیں تیرا جلوہ ہر تھاں
تیری اکھ توں لکيا ناہیں کسی دا کوئی وی جذبہ

اتھے اوتھے ہر پاسے ای نور ترا ای دتے
جدھر نظراں اٹھن اودھر تیرے ذکر دا حلقہ

صبر دی دولت مینوں دے توں نال نصیب وی محکم
میرے دل نوں کرے منور تیرے نور دا جادہ

جیہڑے سدھی راہ تے چلے، فیض جہاں تے ہويا
مینوں وی بس ملے ہمیشہ مولا اوہو رستہ

تیری رحمت دا میں طالب منگاں نت دعاواں
تیریاں حمداں لکھدا رہاں میں لبھے تیرا سایہ

پاک رحیم کریم توں مولا سبھ اُچیاں توں اُچّا
بخشش دا توں دے پروانہ پاک نبی دا صدقہ

ہر تھاں تیرے جلوے نیں ہر پاسے تیرا چرچا
توں لائق تعریفاں دے سبھ پاسے تیرا شہرہ

عقلاں والے سمجھاں والے سبھ دا توں ای رہبر
عشق جنوں تے وی رہندا اے ہر دم تیرا پہرہ

تینوں سارے پوجن والے تینوں چاہوں والے
تیری شاہی ہر پاسے ای چلدا تیرا سکہ

تیرا نور ای جھلکاں مارے سارے وِچ زمانے
توں ای خالق مالک یکتا تیرا اُچّا دعویٰ

ساڈی فکر تے دانش کولوں تیری ذات اے اُچیؑ
توں لکيا پر ہر اک اکھ نے تکیا تیرا جلوہ

توں ای رازق توں ای قادر توں ای خالق، مالک
توں ای سبھ دا پالن والا تیرا رُتبہ اعلیٰ

ساز ازل تے ناں تیرا اے تار نفس وچ توں ایں
تیریاں گلاں ہر پاسے نیں ہر اک لب تے نغمہ

تیرے وچ تصور لنگھن گذرن موسمِ جنےؑ
میرے دل وچ روے ہمیشہ تیرے نور دا جلوہ

تیرا پرچم لہر اندا میں تکیا اے ہر پاسے
توں تشبیہاں توں ایں اُچاؑ سوہنا پاک منزہ

نیکاں دی توں صحبت بخشیں ایہو صورت رکھیں
توں ایں میرا خالق مالک میں واں تیرا بندہ

میرے سائیاں اس دل اندر پاوے سوہنی عادت
میرے ہوٹھاں اُتے رکھیں اپنا پاک وظیفہ

تیری حمد چناراں کیہ میں نہ دانا نہ بینا
تیریاں اُچیاں شانناں رُبا توں ارفع توں اعلیٰ

کہڑی تھاں اے جتھے تیرے نور نہ جھاتی پائی
کہڑا گھراے جہڑے گھر وچ تیرا نہیں اے جلوہ

ہر تھاں تیرے ذکر فکر تھیں رُبا شاد آباد اے
کہڑی اکھ اے جس دے وچ نہیں تیری یاد و سرمہ

تیرے نور نے دنیا تائیں لایا ہو یا آہرے
کچھ نیں لٹ دے کچھ نیں لبھدے تیرا نور خزانہ

تینوں دیکھے تاب اے کہنوں غش کھاوے ڈگ جاوے
کس دے وں وچ تکنا ایں دس تیرا نور تجلی

تیرے نور دے دریا اندر لکھاں غرق نہیں ہوئے
انجے جاری دیکھ رہیا واں میں ایہ نور دا چشمہ

وا پانی اگ مٹی نوں توں چنگا کٹھیاں کیتا
مینوں اپنی سمجھ نہ آوے میں کیہ گورکھ دھندہ

کچھ کہندے توں لگیا بیٹھا کچھ کہندے توں ظاہر
سمجھ نہ آوے تیری ایہ کیہ توں پایا اے پردہ

تیری میری اپنی نسبت بیڑا پار کرے گی
توں مالک توں خالق میرا میں واں تیرا بندہ

انج تے سارا عالم چاہوے تک لوے پئی تینوں
کس نوں چھپے دے سانوں تیرا کون ٹھکانہ

حسن ازل دا نقش وفا دا ہر تقدیر دا مالک
ہر اک نقش اگیڑے مولا تیری ذات دا نقشہ

حمد ثنا تے نعت نبی دی دولت جھولی پائی
سانوں توں قرآن سکھا کے کیتا روشن رستہ

چاہت والے باغ کھڑائیں توں صحراواں اندر
کھڑا سوہنے دل دے اندر تیرے پیار دا چنبہ

سبھ دا رب توں سبھ دا والی تیری ہستی عالی
اس دنیا دا توں خالق ایہ تیرا خاص جریدہ

تیرے علم دی حد دے اندر ہر کوئی ساہ اے لیندا
تیرے نور نے روشن کیتا دنیا دا ہر گوشہ

تیرے پیار دے دیوے بالاں در داچ پنڈا گالاں
تیرا آکھا کدے نہ ٹالاں ویکھاں شوق دا رستہ

تیرے پیار دا امرت چکھاں تیرے ویس نکاں
تیری یاد اچ گھوں گھوں کردا میرے دل دا چرخہ

تیرا شوق ودھاوے چستاں حُسن وی لاوے کستاں
تیرے نال میں کھڑ کھڑ ہستاں ویکھ توں میرا ہاسہ

بن منگیاں ای پیار توں دیویں روپ شنگار وی دیویں
تیرے پیار دا مور بے نچے وسدا دل دا بیلہ

کھولیں دل دیاں ساریاں گنڈاں پاویں اس وچ ٹھنڈاں
سوہنیاں مولا تیریاں ونڈاں سوہنا لیکیں نقشہ

تیرا سورج کتے نہ ڈھلدا جانو اک اک گل دا
توں ای چانن ہر تھاں گھلدا تیرا چلدا سکھ

سوہنی سبھ توں تیری یاری تیری بات وی پیاری
سوچاں دے وچ توں ایں وسناں فکرتے تیرا غلبہ

تیرے ولیں پگ پگ ٹریئے تیرا آکھا منیے
خشبو خشبو تیرا رستہ پاک تے سوہنا رشتہ

تیری ذات اے سبھ توں اعلیٰ توں ایس شانناں والا
سبھ دے ہوٹھاں اُن تے مولا تیرا پاک قصیدہ

تیری حمد ثنا میں لکھ کے شکر گزاری کیتی
تیرے نال محبت دا اے مولا ایہ اک حیلہ

تیری رحمت دے نال رشتہ میرے اوگن رکھدے
میری ایس زبان تے رکھیں پاک توحیدی نغمہ

نال دیلاں کراں میں سچا اپنا ہر اک دعویٰ
نال ندامت سر جھکیا اے منکن ڈٹھا توبہ

اوہ زندہ تے اوہدا ہر اک کم وی زندہ نجھی
اوہدی قدرت کامل دا اے ہر اک نقش پائندہ

.....☆☆☆.....

میریاں حرف ثناواں نوں اوہ موتیاں دے وچ ڈھالے
میریاں پاک خیالاں نوں اوہ ہر دم پیا اُجالے

میںوں دوے سلیقے اوہ پیا منکن دے ہر ویلے
کراں دعاواں جہڑیاں وی میں اوہ اوہناں نوں پالے

ہر اوکڑ چوں کڈھ کے اوہو پار لے جاندا میںوں
نھیریاں اندر میرے لئی اُس روشن دیوے بالے

اوہدی راہ وچ ٹریے تے بس اوہدی راہ وچ میٹھے
اوہدیاں حمداں جپے ہر دم لکھیے اسیں مقالے

اوہدا نور ای کھنڈیا سی میں جہڑے پاسے تکیا
اوہدے نور دے عکس نہیں سارے اوہدے نور دے ہالے

اوہ خالق اوہ مالک سوہنا اوہ معبود اے سبھ دا
 اوہدی ای مخلوق اے ساری کیہ گورے کیہ کالے

اوہدی یاد ای چین دلاں لئی ہر اک رُتے دیندی
 اوہدے ناں نیں سوہنے سارے اوہدے پاک حوالے

اوہ قدوس کریم اے مولا اوہدیاں اُچیاں صفتاں
 میں ایہ چاہوان ہر دم لکھاں اوہدے عشق مقالے

اوہ نفس آفاق دا رب اے خالق، مالک سبھ دا
 اوہو امناں وچ اے جنہوں اوہدا نور سنبھالے

اسم دے جھیڑے پیار کتاباں، سارے حرف و فاواں
 دن تے راتاں، چائن نہیرے سبھ نیں اوہدے چالے

اوہدے بھیت دی گنڈھ نہ کھلی سوچاں عمر وہائی
 کسے دی سمجھ نہ آیا لوکاں کئے بحر کھنگالے

دل کوزے وچ بند ہو جائے مست الست سمندر
اوہدے اگے تھتھے نیں سبھ بولن سمجھن والے

عزتاں والا ہر اک ڈیرا ہر اک اکھر اوہدا
اوہدے سارے ناں نیں اُچے شمس فضیلت والے

اپنی شان مطابق سبھ تے پیار سخاوت کردا
کدرے رنج سواد اوہ دیندا کدرے زہر نوالے

وقت وی اوہدا گردش اوہدی سال مہینے اوہدے
اوہ سبھناں دے اندر سارے گھمدے آل دوالے

اوہدی قدرت ' اوہدا قبضہ ' اوہدی حکمت اُچی
اوہدے کم انوکھے سارے اوہدے وکھرے چالے

ہوٹھ قصیدے اوہدے پڑھدے قلماں لکھن جریدے
اوہدی عظمت شان دا مظہر سارے پیار شوالے

ہر تھاں اوہدی اے سلطانی ، اوہدی ای تابانی
اوہ مالک مختار اے اوہنے رکھے نہیں رکھوالے

عقل قیاس توں اُچے ہوندے اوہدے کم نہیں سارے
اوہ اے اُچیاں شانناں والا ، اوہدے کاج نرالے

ہر عاجز تے بے بس داتے اوہو حامی ڈٹھا
دور کرے محتاجی سبھ دئی نعمت جام اُچھالے

رنگ وی اوہدے ، خشبو اوہدی ، اوہدا نور اُجالا
ہر شے وچوں لبھ سکدے نہیں اوہنوں ڈھونڈن والے

لطف عطاواں ، پیار وفاواں ، کھلریاں چار پھیرے
جہڑے اُس دے طالب اوہو بھردے پیار پیالے

اوہدی منشا تکدے رہندے پگ پگ اُس ول ٹردے
اوہدی راہے چلدے پھردے اوہدے جو متوالے

لا دیندا اوہ پار سفینے ، پیار قرینے دیندا
دل چمکاوے وانگ نگینے ، دھوندا سینے کالے

دکھ سکھ دا اس میلہ لایا لیکھا سمجھ نہ آیا
آپے مردے اُٹھ بٹھاوے ، پاوے موت دے لالے

لوں لوں دے وچ وسیا جاپے ، بھیت نہ فروی کھلدا
اپنے پیار دی چٹیک لاند اوسدا وچ خیالے

سنگیاں تائیں ہریا کردا سبھ دا دامن بھردا
سبھ دے دل دی جھوک وساندا پاند اُتکھی چالے

عشق دی تار وجاندے جہڑے چمدے نور محبت
دنیا نوں اوہ دور ای رکھدے کسے نہ پین جنجالے

جہاں پیار دی لاٹ اے بالی اوہناں دے کم وکھرے
خشبو وٹد دے رنگ بھریندے ، پیار دے کڈھدے گالے

اوہدے جلوے دی مستی وچ جہڑے ذات نوں بھلے
سدھراں نوں دفنایا اوہناں ہجر دے بھانبر ببالے

جہاں عشق نماز اے نیستی، اوہناں رُج کے پیتی
اوہناں لطف سرور اے پایا اوہناں جام اچھالے

حق پچھان کے کہیاں لائے اپنے منہ نوں جندے
کہیاں اتھے نعرے لائے توڑے بھیت دے تالے

ہر اک جان دی موت حیاتی اُتے اوہدا قبضہ
ہر کوئی اس دے لاگے ہووے اس دا رستہ بھالے

جہے نفس شیطان نوں اپنے قابو کر کے رکھیا
اوہ تے سوہنے رب سائیں دا کدے نہ آکھا ٹالے

جہڑا اوہدا بن جائے اوہ اُس ول جھاتی رکھدا
جہڑا اوہدا پیارا اوہدے درد اِج پنڈا گالے

.....☆☆☆.....

علم دی اوہ ای روشنی دیوے
عقل نوں اوہ ای آگہی دیوے

اوہ ای عظمت دی واشنا ونڈے
اوہ ای نہیرے چہ چاننی دیوے

اوہ ای دیندا اے پیار دے منظر
خشک دھرتی نوں تازگی دیوے

اوہدی رحمت دی سبھتے چھایا اے
اوہ ای سبھناں نوں زندگی دیوے

پتہ پتہ نہال کردا اے
ذرتے ذرتے نوں سرخوشی دیوے

دل دے گلشن وی اوہ سجاندا اے
پیار دیوے تے ساوگی دیوے

اوہو سجدے چہ لذتیاں بھردا
اوہ ای توفیق بندگی دیوے

سوئی نیت نوں پھل اوہ لاند اے
ساڈی فکراں نوں چاننی دیوے

سر چہ سودا اوہدا سمایا اے
اپنی چاہت تے دوستی دیوے

لطف اوہدے دی حد نہیں کوئی
امن دیوے اوہ آشتی دیوے

نام اوہدا دوا اے دکھاں دی
گیت دیوے تے نغمگی دیوے

اوہ ای طوفان سبھ اٹھاندا اے
زور دیکھے شناوری دیوے

اوہدی نظراں چہ حال سبھ دا اے
اوہو منظر نوں بہتری دیوے

بادشاہی سخن دی وٹدا اے
سبھ نوں جوہر اوہ جوہری دیوے

جنہوں چاہوے گدا بناوے اوہ
جنہوں چاہوے اوہ قیصری دیوے

ساڈے اُتے اوہ لطف فرمائے
راج دیوے ہنر وری دیوے

سانوں دتیاں نیں عظمتاں اوہنے
سانوں دنیا دی سروری دیوے

آپ سبھناں توں بے نیاز رہوے
نیک بندیاں نوں دلبری دیوے

حوصلے اوہو دل نوں دیندا اے
جوش بخشے دلاوری دیوے

اوہدی قدرت کمال وٹدی اے
طبع نوں اوہ سخن وری دیوے

فر تے سمجھو کمال ہو جاندا
جے اوہ اخلاص دی پری دیوے

اوہدی بخشش دی حد نہیں کوئی
جو وی منگاں مرا سخی دیوے

فیض اوہداتے جاری ساری اے
جہنوں چاہوے تو نگری دیوے

ہُن تے ایہو دعا ای کرنے آں
کفر تے سانوں برتری دیوے

ہور کوئی ہوس نہیں مینوں
پیار دیوے سلامتی دیوے

شان اوہدی اے عظمتاں والی
فر مدینے دی حاضری دیوے

دل نوں دیوے اوہ لطف دی دولت
مینوں اُلفت دی چاشنی دیوے

شے وے جہڑی وی ملک اوہدی اے
کون روکے جے اوہ غنی دیوے

ملتی آں ایہ عرض کرنا واں
دل نوں میرے اوہ خستگی دیوے

جہڑی عادت پئی اے نیکی دی
اُس تے مینوں ہمیشگی دیوے

مینوں سچیاں دے نال ای رکھے
سوہنا عزت تے آدری دیوے

شیخی خوراں توں دور ای رکھے
صحت دیوے تے خوش دلی دیوے

کبر دی بے ودھے جڑی بوٹی
ایہنوں ساڑے تے عاجزی دیوے

اوپدے ولین سفر تے میں نکلاں
راہواں دتے تے ناصری دیوے

اس توں ودھ کے میں نجمی کیہ منگاں
عشق سکھلائے ' عاشقی دیوے

.....☆☆☆.....

توں اُچّا توں سبھ توں اُچّا توں سبھناں توں عالی
باقی سبھ مخلوق اے تیری توں سبھناں دا والی

توں حاکم توں وڈا حاکم سبھ محکوم نہیں تیرے
سوہنا توں اس باغ دا مالک توں اس دا مالی

توں قائم توں دائم رہنا سبھ معدوم نہیں مولا
عیباں نقصاں کولوں اے بس تیری ہستی خالی

شان قدیر اے سوہنی تیری اُچیّ قدرت والے
باقی سبھ مجبور نمانے تیری ذات مثالی

ہر اک خیر دا منبع توں ایں تیری ذات اے جامع
توں چاہت توں اُلفت و نڈیں توں نافع توں عالی

توں غالب ایں سمہناں اُتے رکھیں قوت طاقت
تیری ذات اے سوہنی سبھ توں تیری ذات جمالی

توں سبحان مشیت تیری جو چاہویں اوہ کر دا
توں دنیا دا خالق مالک توں دنیا دا والی

تیرے سبھ اندازے سوہنے توں ای حمد دے لائق
توں سوہنے شہکار بناویں تیری صفت نرالی

تیرے قبضے دے وچ سائیاں ساڈیاں سبھ دیاں جاناں
تیریاں نظراں سمہناں پاسے نت کرے رکھوالی

توں قادر ایں قدرت والا سوہنے پھل پھل لاویں
سوہنے سبزہ زاراں تائیں دیویں توں ہریالی

ایس جہان دی رونق ساری تیری ملک اے مولا
توں ای دل دی جھوک وسائیں بھردنیں جھولی خالی

توں خالق توں مالک کلا کوئی نہ ثانی تیرا
توں داتا توں مولا سبھ داتے مخلوق سواالی

تیرے حکموں باجھ تے اتھے پتہ وی نہیں بلدا
سوہنا بور توں پاویں جس دم ، بھردی ڈالی ڈالی

توں ای سبھ داجن ساٹھی تیرے ای رنگ سارے
اوہو عشق دے رنگ اچ رنگیا جہنے لاٹ اے بالی

پاک خطا توں کرنا توں ایں، پیار سلوک تھیں رکھیں
لطف ترا اے دکھرا سبھ تھیں تیرا پیار مثالی

لعل جواہر ہیرے موتی سبھ خزانے تیرے
تیری بے پروائی دکھری تیری ذات جلالی

تیرا پیار سہارا بھالاں توں شفیق رؤف ایں
اوہ نہیں ڈگدا کسے دے کولوں جس دی توں لج پالی

توں سمھے اسباب دا مالک دیویں خوب سہارے
توڑیں شر شیطان دے پھندے کرنا ایں نت بحالی

حق دی مینوں خشبو دے کے ذہن معطر کر دے
میرے ہوش اڈاندی مولا تیری صفت جلالی

سیس نوائے جھولی بھریئے تیرے اگے جھکے
تیری ذات قدیمی مولا تیری ذات مثالی

اوہ تینوں کیہ جانے مولا اوہ تینوں کیہ سمجھے
جہڑا دنیا وچ اے کھبیا ' سوچ وچاروں خالی

ایہ دنیا اک باغ سجایا بوٹے ون سونے
سبھ نوں سمجھے سبھ نوں جانے سوہنا باغ دا مالی

سوہنے اُس دا مان ودھایا اُس تے پھل پھل لائے
 جھڑی اپنے دل دے وچ میں سوہنی سدھر پالی

پُھل بہاراں جتّاں ہاراں جو وی جھولی پاویں
 تیرا ذکر الاپے اتھے پتہ پتہ ڈالی

اک صورت بے صورت وانگوں رہندی سامنے میرے
 اک نقشہ میں لیکاں ڈھاواں جھدے نقش خیالی

کدے نہ ول شیطان دے ٹورے کدے نہ بھلی پاوے
 شر شریر نوں میرے کولوں مولا رکھدا ٹالی

سبھناں دیاں سننا ایں توں جھڑے کرن دعاواں
 اوہناں تائیں کدے نہ موڑیں جھڑے ہون سوالی

وختاں دے وچ پئے نہیں جھڑے ہاواں نت نہیں بھردے
 اوہناں دی وی مولا پاک ای کردا جان سکھالی

تیری کرسی گھیر کے رکھیا ارض سماواں تائیں
تیری ذات ای سبھناں تائیں ہے ہٹکورن والی

سچے ، صابر دونویں جہانیں رہن گے نجی اُتے
بھ گھاٹے وچ جگ نوں آکھیں پا کے وچ گٹھالی

.....☆☆☆.....

تیریاں ای تعریفاں کردیاں مولا سبھ زباناں
تیری حمد دے نغمے گائے تیرے تسبیح خواناں

جِنے منظر نظریں آندے تیری شان دے مظہر
پاک کریمہ عالی ایں توں تیریاں ای سبھ شانناں

توں ای فہم تدبر دیویں توں ای عقلاں فکراں
تیری شان دے گیت نیں گائے سبھناں ای انساناں

تیرے عظمت دے دکھ تچے، سوہنے طور طریقے
تیریاں ہوں ثناواں مولا دھرتی تے اسماناں

نیلے انبر تھلے ایہ توں دنیا خوب وسائی
تیرا ذکر مؤذن کردا اپنیاں وچ اذاناں

تیرا کرم حساباں وچ کد آ سکا اے سائیاں
تیری رحمت نال ہی لبھدیاں سانوں سمھے شانناں

تیری قربت مان و دھاوے دیوے پھل گلزاراں
تیرے درد توں ملدیاں مولا سانوں آناں باناں

تیری قدرت تیری عظمت ہر ہر شے پئی دسدی
تیرے حکم دے نال ای چھڈیاں سبھے تیری کماناں

شمس قمر تے تارے سارے تیرے حکم تے چلدے
تیرا ای ناں لے کے سائیاں سارے کرن اڑاناں

منکر تیرے جہڑے اوہ وی رزق خواکاں پاندے
کھاندے پیندے دسدے رسدے وچ نیں امن اماناں

نخل شجر ایہ پھل تے پتے جھک جھک کردے سجدہ
توں جانیں توں سمجھیں بجھیں ایہناں دیاں زباناں

سبھے تینوں پئے وڈیانڈے سبھے تینوں چاہندے
سبھناں تائیں چین دویں توں کرنا ایں دور تھکاناں

تیرے حکم تھیں بارش وسدی ہوندی اے سیرابی
تیری بخشی ہمت نال ای بیجی فصل کساناں

توں سپاں دے مونہ نوں مولا موتیاں دے نال بھردا
توں ای جھولی سکھنی رکھیں توں ای بخشیں کانان

توں این دلبر سبھناں داتے رنگ نہیں تیرے سارے
کہویں شکاری تائیں توں ای بہہ جا وچ مچاناں

توں اسباب بنائیں مولا توں شادابی دیویں
توں احساساں اندر رہندا توں ای وچ گماناں

توں ادراک توں بالا مولا ، تیرا پاک حوالہ
دکھ دلدر کٹنا توں این دیویں توں مُسکاناں

تیری قدرت کُن آکھے تے سبھ کجھ ہوندا اتھے
کوئی تے وکے دندیاں اتھے کسے دیاں خوب اٹھاناں

جتھے تیری دس پیندی اے اودھر لوکی ندے
کدے توں نیڑیوں لہہ پینا ایں کدے نہ وچ امرکاناں

کئیاں نوں توں راج خدائی آپے دے کے رکھیں
کئیاں تائیں سٹیا ہويا توں ایں وچ ڈھلاناں

تیرے نال شریکا وڈ کے کئی نہیں بیٹھے ہوئے
دیکھی جاویں اوہناں نوں وی اپنے وچ جہاناں

ہر اک جان دی موت حیاتی تیرے قبضے سائیاں
فیر وی لوکی کھول کے بیٹھے سانویں ترے دکاناں

عزت دے توں حرمت دے توں دے اخلاص داموتی
ٹھنڈاں پاون مولا سائیں ساریاں ماڑیاں جاناں

بھیج الہی ساڈے لئی توں بدل کرماں والا
رحمتاں والی نگھ توں گھل دے لاه دے سفر تھکاناں

.....☆☆☆.....

توں رحمان رحیم ایں مولا تیرا نام وود
حمد ثناواں تیرے لئی سبھ توں ساڈا محمود

جہڑی رحمت عام اے سبھتے اوہ اے تیری ذات
واحد ذات اے اللہ دی جو سبھناں دا معبود

حق جد آئے باطل دا فر پردہ ہووے چاک
انساناں دی عقل کیہ سوچے جہڑی اے محدود

تیرے کم نہیں اُچے سارے سچی تیری بات
سارے لوک نہیں ساجد تیرے توں سبھ دا معبود

تیری عظمت دے دکھ سچے قدرت دے دکھ طور
سجدہ تیرے اگے سج دا توں سبھ دا معبود

جھاتی پان لئی دل وچ کہنا شہ رگ دے توں کول
تینوں تکن ایدھر اودھر توں سانویں موجود

سارے منظر سارے مظہر مولا تیری شان
لکھ کروڑاں اکھاں ویکھن ایہ گنتی محدود

سبھ نوں اپنی چاہت بخشیں دیویں اپنا پیار
تیری ذات دے شاہد سارے توں سبھ تے مشہود

تیرے نور دے سارے طالب چپدے تیرا نام
تیری ذات دے خواہاں سارے توں سبھ دا مقصود

توں لائق تعظیم دے مولا تیرا نام وہاب
حد بندی سبھ میرے لئی اے توں این لا محدود

تیری ذات رحیم اے مولا صفت تری رحمان
ایہناں تائیں کردا رہنا این ساڈے پاک ووجود

توں مالک قدوسؑ ایں مولا تیری ذات عزیز
تیریاں سجھے لہراں بحر اں تیرا نام نمود

بے بصری دی دھپ دوالے ، منظر شوق اُتار
خالق مالک باری توں میں تیری وچ قیود

توں غفار ستار ایں مولا تیری ذات بصیر
میں بندہ میں بردہ تیرا میرا نور سجود

توں حاکم توں عادل سوہنا توں لطیف خبیر
تیری یاد تے فرقت وچ میں دھخاں بن کے عود

شان عظیم اے تیری مولا بخشیا پاک حبیب
تیری حمد چتارے دل ایہ نالے پاک درود

توں واسع توں باعث مولا توں ایں حق وکیل
تیرا رستہ نور بھریتا باقی سبھ مسدود

توں قیوم توں ماجد، واحد توں والی توّاب
جو تیرا انکاری مولا ہوندا اوہ مردود

اپنے لب جد کھولاں کڈھاں تیرا پیار الاپ
تیرا ذکر کراں میں ہر دم تیری ذات ودود

دن تے رات بنائے نیں توں وقت کیتا تقسیم
ساڈے ساہ مہکائے دے کے سانوں پیار سرود

مال منال تے تختاں والے ہو گئے نیں برباد
تیرے منکر ذلت کھٹی بن گئے اوہ نمود

رحمت والیاں نظراں پا کے کرنا ایں امداد
توں نافع توں ساڈا ہادی مالک ہست و بود

بے کس تے مظلوم دی توں ای سننا ایں فریاد
توں ای موخر توں ای مقدم، ہر تھاں توں موجود

میری پیار اڈاری ویکھ توں ویکھ مری چہکار
کہڑی تھاں اے جتھے نہیں اے تیرا پاک ورود

میریاں اکھیاں تائیں دے دے سوہنا چا اتبار
وارث اُتے رشید این توں ای ذات تری مودود

تیرے نور جمال دے طالب ساجد، عابد شاہد
تیری ذات لئی ہوندے پئے نہیں سارے ذکر سجود

توں عالم توں قادر مولا ، خالق پالن ہار
توں سبحان توں اعلیٰ سبھ توں توں شاہد مشہود

تیری شان ہویدا سبھ تے ذکر ترا قرآن
میری ہو وچ تیرا ناں اے ناں وچ نور وجود

تیری ذات یگانہ واحد رکھدی شان کمال
تیرے رستے تیری منزل باقی سبھ مفقود

ہر شے فانی باقی اے بس تیری ذات صفات
ہر شے اپنی حد حسابِ اچ توں ایں لا محدود

جلوے تیرے ہر ہر تھاں تے تیری ذات مقیت
توں قیوم توں باعث مولا تیری شان وود

وڈا ناں اے تیرا مولا تیری وڈی ذات
توں مطلوب ایں سبھناں نوں ای توں سبھ دا مقصود

تیرے لطف کرم دے نال ای گلشن وچ بہار
تیرے تابع ہر ہر شے اے توں قادر معبود

توں ایں پاک شریکے ولوں ، تیری ذات قہار
اپنے خوف تے ڈر وچ رکھیں مینوں توں معبود

سبھ دیاں خبراں رکھدی مولا تیری ذات مجیب
نجھی نوں دے پیار سہارا کر دے سعد سعود

.....☆☆☆.....

اَوّل وی توں آخر وی توں ، توں ایں باطن ظاہر
سبھ تیری امداد دے طالب توں ایں سبھ دا ناصر

لوڑاں تھوڑاں سبھ دیاں مولا پوریاں توں ای کر دا
تیری ذات سہارا کافی تیری ذات اے برتر

اوگن ہار آں میں تے مولا تیری رحمت لوڑاں
توں محشر وچ لاجاں رکھیں توں ایں ساڈا یاور

ہراوکر وچ بننا ایں توں مولا ساڈا حامی
توں ای خالق مالک ساڈا توں ایں رب اکبر

تیری دتی نعمت دی اے گنتی وی ناممکن
توں سبھ جانیں حال دلاں دے سمجھیں باطن ظاہر

وچ تصرف تیرے سبھ کچھ جو چاہویں اوہ ہووے
تیری یاد اُجالے ونڈے جلویاں دا توں مظہر

صدق ایثار دی دولت دے توں جام وی بخشش والا
توں ای باب کرم دا کھولیں توں مرکز توں محور

میریاں ایہ محروم نگاہواں تیرے ولین لکیاں
اپنے عشق دا بانا پا دے تیری ہستی برتر

تیری شان کریمی سوہنی تیری صفت رحیمی
تیریاں اُچیاں سچیاں شاناں ہر بہتر توں بہتر

تیرے حکم تھیں نور میں ونڈ دے سورج چن ستارے
تیرے ذکر تھیں قائم دائم ایہ دھرتی ایہ انبر

مایوسی دے گھیریاں تائیں توڑ کے چانن کردے
تیری یاد اچ نکلن جہڑے اکھ دے وچوں اتھر

تیری نظر سوئی ہووے فر کجھ گھاٹ نہیں رہندی
بل اٹھدے نیں بن تیلوں وی ویکھیا دیوے اکثر

تیرے نور دے جلوے کھلے چار پھیرے مولا
تیری حمد دے دیوے جگدے دیکھے نیں میں گھر گھر

تیرے ناں دی تسھی پڑھدے بھردے پیار اڈاری
جگنو تے پروانے اڈدے دیکھے ایدھر اودھر

تیرے درنوں چھڈ کے اوہ تے ہو نہ کدھرے جاندے
تیرے ہو کے جہڑے رہندے پھر دے نہیں اوہ درد

گنڈھاں اُتے گنڈھاں لاندے منزل توں اک جاندے
اپنے آپ تے ظلم کماندے جہڑے ہوندے خودسر

تیرا کھوج کیہ لانا فکراں توں فکراں توں اُچا
اکھ دے سانویں اکھ توں اوہلے ہر اک تیرا لشکر

تیرے پیار سہارے چلدے بحر دے وچ سفینے
سبھ تیری تخلیق نیں مولا ہیرے کنکر ، پتھر

تیرے فضلاں کرماں لایا سمھناں پاسے ڈیرہ
دل کوزے وچ بند ہو جاندا تیرا پیار سمندر

ہر دم تیری حمد الاواں تیرا شکر گزاراں
چارے پاسے کھلری ویکھاں تیرے نور دی چادر

تیری عظمت شان تے رفعت سوچ سمجھ توں بالا
بولن دیکھن سمجھن توں میں اُتے ہر اک جوہر

اللہ اللہ سبحان اللہ تیری عظمت رفعت
تیری حمد توں نیواں جاپے ہر کلمہ ہر اکھر

سوہنے پاک حبیبؐ دا مولا انج توں شان ودھایا
شان ودھائی نام ودھایا بخشی آپؐ نوں کوثر

توں سوہنا محبوبؐ وی سوہنا تے پیغام وی سوہنا
ہر شے دتی سوہنی سانوں توں این سوہنا دلبر

تیرے حسن جمال دیاں نہیں حدّاں سبھ تھیں اُچیاں
شاناں والی ذات اے تیری توں نافع توں ناصر

عقل شعور تے نور دی دولت ونڈی وانگ سوغاتاں
توں منظور نظر این سبھ دا سارے تیرے ناظر

تیری رنگت نور اے تیرا جس تھیں خلق اُساری
جز اس دا ایہ دنیا ساری سبھ عالم نہیں مظہر

تیریاں لطف عطاواں نال اے ساڈا دامن بھریا
سوہنے روپ نہیں سارے تیرے توں سبھناں دے اندر

سوہن ہار این توں ای سبھ دا توں ای بخت جگاویں
تیرا تانا تیرا بانا توں اطہر توں طاہر

قطرے نوں توں لعل بناویں سوہنے موتی ونڈیں
ہر پاسے نہیں جلوے تیرے آپ حجاباں اندر

توں ای ماںجھی توں ای کشتی توں ای بحر روانی
توں ٹھاریں توں نگھا رکھیں توں ای لکھیں مقدر

توں معطیٰ ایں تیرا قاسم پاک مدیجہ والا
مہراں تے اکراماں کردا اوہ اے سوہنا سرور

توں ای لاویں پُھل پیتیاں تے توں ای مہکاں دیویں
توں ای ونڈیں سبھناں دے وچ خوش خلقی دے ساغر

دیکھ لے تیرے ویس اٹھیاں اکھیاں ہنجو بھریاں
سکھنی جھولی دے وچ پا دے توں اقبالی جوہر

جام محبت دے چھلکا کے کریں نہال توں مینوں
حق دی مینوں خشبو دے کے کردے ذہن معطر

اپنا عشق دوامی دے کے روگ مٹا دے سارے
میرے دامن دے وچ پا دے ایہ انمول توں گوہر

.....☆☆☆.....

مالک تے رحمن توں مولا
خالق تے سبحان توں مولا

عزت ذلت دیون والا
رحمت شفقت و نڈن والا

تیرا لطف عوامی ڈٹھا
تیرا جام دوامی ڈٹھا

توں ایں خالق مالک میرا
شکر ادا کنج ہووے تیرا

نور ترے دا ہر تھاں گھیرا
تیرے ول اے سبھ دا پھیرا

بن تیرے موجود اے کہڑا
مالک تے معبود اے کہڑا

ساڈا دس مقصود اے کہڑا
ہور بھلا مسجود اے کہڑا

توں ای پیار دے دیپ جگاندا
توں ای ذائقے خوب رچاندا

نیکی دنی توں راہ دکھاندا
گمراہی توں سدا بچاندا

توں ای رب جلیل این مولا
توں ای کان کفیل این مولا

تیری شان جمیل اے مولا
تیری ذات خلیل اے مولا

توں ای خالق سبھ دا مولا
توں ای رازق سبھ دا مولا

ذات تری اے فہم توں بالا
سوچاں سمجھاں توں اے اعلیٰ

فکراں توں ایں بہت اُچیرا
تیرے فضل کرم دا ڈیرا

تیرا ہر اک لطف نرالا
تیری خشبو نور اُجالا

سانوں پیار پناہواں دیندا
ٹھنڈیاں ٹھنڈیاں چھانوں دیندا

مہکاں ونڈدیاں واواں دیندا
اپنے کول توں تھاواں دیندا

بھیڑ دے کولوں دورے جاندا
چنگیاں دی توں سانجھ چہ پاندا

توں اُچا توں سبھ توں بالا
تیری ذات اے سبھ توں اعلیٰ

توں این سبھناں دا رکھوالا
سوہنا رب توں شانناں والا

دُکھ سکھ دا توں لایا میلا
سمجھ نہ آوے تیرا لیکھا

روندے ول توں بھیجیں ہاسا
ہسدے نوں توں دیویں رونا

تیرا سکھ ہر تھیں چلدا
تیرا سورج کتے نہیں ڈھلدا

توں ای چائن ہر تھیں گھلدا
توں جانو این ہر اک گل دا

تیرے ولوں دُکھ سکھ ملدا
تیری آس تے ہر کوئی ٹھلدا

ہر اک نوں پیا توں ای رنگدا
ہر کوئی تیتھوں بھکھیا منگدا

بال کے عشق دی اگ توں بیٹھا
دیکھیں کہڑا اس وچ ڈگدا

کئیاں نوں توں اس ول دھکدا
کئیاں نوں توں پھڑ پھڑ ڈکدا

دنیا نوں وی خوب بنایا
رونا ، ہاسا جھولی پایا

سانوں چنگے آہرے لایا
آکھیں جنت باغ سجایا

آکھیں میرے قہر توں ڈرنا
کسے دے اُتے ظلم نہ کرنا

سرتے بھاری پنڈ نہ دھرنا
اپنے شوہ وچ آپ ای ترنا

سانوں دسیا کھلیاں پانا
سانوں دسیا لارے لانا

سانوں دسیا دل رشنا
سانوں دسیا ہسنا گانا

کے نون سونہی ہیر بنایا
وچ دلاں دے پیار وسایا

ہجر وچھوڑا جھولی پایا
پیار دا وسدا شہر چہ ڈھایا

سبھ دیاں راساں موڑن والا
ٹٹے دل توں جوڑن والا

ساڈے ویس دوڑن والا
پک ارادے توڑن والا

ہر باریکی سمجھن والا
بھیت دلاں دے جانن والا

خبراں سبھے رکھن والا
پردے پا کے کجبن والا

سبھناں توں ودھ توں ایں پیارا
ڈھونڈن تیرا سبھ سہارا

کر دیویں توں جدوں اشارہ
گھسن گھیر وی بنے کنارہ

عالم توں ایں سبھ تھیں وڈا
حاکم توں ایں سبھ تھیں ڈاڈھا

شہ رگ کول اے تیرا ڈیرا
فیر وی مندا حال اے میرا

ہووے دل چوں دور ہنیرا
روشن کر دے چار پھیرا

تیرا منیے پل پل آکھا
تیری تکیے ہر دم منشا

توں ای بُت بناون والا
اس وچ روح فر پاون والا

اس دا شان ودھاون والا

سجدہ فیر کراون والا

جنت وچ وساون والا

ہوا نال ملاون والا

ول شیطان نساون والا

سانوں بھلی پاون والا

سوہنے رنگ جماون والا

چاواں نوں مہکاون والا

دسیں پوڑی پوڑی چڑھنا

دسیں حرفاں تائیں پڑھنا

دسیں سچ دے لئی توں لڑنا

دسیں پیار دے سچے گھڑنا

دسیں توں ای رنیر وگانا

دسیں توں ای داج بنانا

دیں توں ای جشن رچانا
دیں توں ای سوگ منانا

عیباں تائیں توں ایں کجدا
توں ایں راکھا ساڈی لجددا

کبر تری بس ذات نوں سج دا
اوہ رُلدا توں جہنوں تج دا

بکری بکرا گھوڑی گھوڑا
پیدا کیتا جوڑا جوڑا

انھا اے یا گونگا بوڑا
کسے نوں آن نہ دتا توڑا

قطرے نوں توں دیویں دریا
ڈرے نوں توں دیویں صحرا

گنجھل نوں توں دیویں سلجھا
منزل ویس دیویں سمجھا

توں میں حرف بیانوں اُچا
توں میں وہم گمانوں اُچا

توں میں دلوں بجانوں اُچا
توں میں حد امکانوں اُچا

بھلیاں نون ہٹکورن والا
چن سورج نون ٹورن والا

کھنگر جتے، کھورن والا
ذره ذره بھورن والا

چمکیں کدھرے بن کے تارا
کھلریں بن کے توں لشکارا

پھلیں بن کے روپ نظارا
آویں بن کے کول کنارا

توں میں پتلیاں وانگ نچاندا
توں میں دھونی سینے لاندا

توں میں ٹھنڈا کلجے پاندا
توں میں سبھناں نوں وڈیا پاندا

کسے نوں سوہنے رنگ چڑھاندا
کسے نوں تگنی ناچ نچاندا

کسے دا کوڈی مل نہ پاندا
کسے دے بیلے مور نچاندا

ٹھنڈاں وچ دلاں دے پاندا
گنڈھاں ساریاں کھول وکھاندا

ونڈاں سھے سوہنیاں لاند
کنڈاں تائیں بھردا جاندا

کدھرے ہاسے جھولی پاندا
کدھرے توں کہرام مچاندا

کدھرے ماضی نوں دہراندا
کدھرے حال بے حال بناندا

چٹے لٹیرے پان نون دیندا
عزت شان ہنڈان نون دیندا

پھل جوڑے وچ لان نون دیندا
ہر اک نعمت کھان نون دیندا

کسے نون نت اڈیکاں دیندا
کسے نون لسیاں چیکاں دیندا

پل پل مینے سال تون دیندا
مستقبل تے حال تون دیندا

مانواں تائیں لال تون دیندا
شیشیاں تائیں وال تون دیندا

بیلے نون ٹیاراں دیندا
چوڑے نون چھنکاراں دیندا

پھلاں نون مہکاراں دیندا
چوگاں لئی منقاراں دیندا

پتراں نوں توں مانواں دیندا
ٹھنڈیاں ٹھنڈیاں چھانواں دیندا

دُده لئی مجھاں گانواں دیندا
رہن لئی سوہنیاں تھانواں دیندا

کسے نوں ننگے پیر ٹراندا
کسے نوں کاراں وچ بٹھاندا

کسے نوں وانگ تندور تپاندا
کسے تے چھم چھم مینہ ورساندا

عقل نوں پہلاں بے لاند
اس نوں کھمباں وانگ اڈاندا

فر توں اس دے ہوش گواندا
بجلیاں ڈیگ کے مینہ ورساندا

کسے نوں عیشاں رج کراندا
کسے تھیں کل دا بچ توں پاندا

کسے دا چنگا رج کراندا
کسے نوں اپنا حج کراندا

کدھرے لاندہ ٹچ نشانا
کدھرے بھردا اے پیمانا

کدھرے بن دا اے انجانا
کدھرے ہوندا اے بیگانا

چستاں تیرا شوق ودھاندا
کستاں حسن ترا اے لاندہ

تیرے لئی کوئی کھل لہاندا
آرے دے نال چیریا جاندا

تیرے لئی کوئی دھون کٹاندا
وچ دریا دے گھوڑے پاندا

شمع بن پروانے لبھدا
اپنے اتوں متانے لبھدا

وگدے دو پیمانے لبھدا
کعبے تے میخانے لبھدا

کنیاں تھیں مونہہ وٹ کے ویہندا
کنیاں لک پنڈ سٹ کے ویہندا

کنیاں کولوں ہٹ کے ویہندا
کنیاں دا دل کٹ کے ویہندا

تیرے ویس ہر کوئی تکدا
تیرے پیار دا امرت چکھدا

تیرے ملن دی آس میں رکھدا
آس ودھاواں جد میں تھکدا

دیویں سانوں شان گھراں دا
بخشیں سانوں چا سہراں دا

توڑیں سارا مان پراں دا
پاویں جھولا اک سراں دا

کدھرے منزل دی دس پاندا
کدھرے راہواں وچ بھٹکاندا

کدھرے اکھیں گھٹا پاندا
کدھرے منزل آپ وکھاندا

ستیاں نوں دلدار توں دیندا
پھلاں دے وی ہار توں دیندا

کسے نوں روپے شدگار توں دیندا
ہن منگیاں ای پیار توں دیندا

کدھرے تے زخم جگاندا
کدھرے لنبھے کھوج گنواندا

کدھرے وچھڑے آپ ملاندا
کدھرے عشق چہ بھلی پاندا

توں آکھیں تے جھکھڑ چلدا
توں آکھیں تے بوہا کھلدا

جہڑا تیرا رستہ بھلدا
اوہو راہواں دے وچ زلدا

خالی کتے پڑھولے ویہندا
وگدے کتے وروے ویہندا

بلدے دل پھپھولے ویہندا
باز تھیں لڑن ممولے ویہندا

کسے لئی کندھ اساری رکھدا
کسے لئی دھپ کھلاری رکھدا

کسے لئی بند توں باری رکھدا
کسے نال کھلی یاری رکھدا

کسے نوں شیشے تھیں ورچاندا
کسے نوں چن دے نال کھڈاندا

کسے دے من دی جھوک وساندا
کسے دا وسیا شہر وی ڈھاندا

آس مری دا توں ایں تارا
توں ایں ہر تدبیر دا چارا

توں ایں میرا مان سہارا
توں ایں طور آلا لشکارا

احد احد پیا الاندا
تیرے ناں تے ماراں کھاندا

تیرے لئی ہر دُکھ اٹھاندا
تے ریتڑ دے دُکھ پاندا

جیہڑا تیرا اے ہو جاندا
اوہو سوئی لذت پاندا

رکھ چنگیاں وچ نام توں میرا
رہبر ایں ہر گام توں میرا

توں ای عقل دانائیاں دیندا
توں ای وچ ہرجائیاں رکھدا

کسے دی ایویں گچی نپدا
کسے دی رسی لمی کردا

کسے نوں اپنا باغی کردا
کسے دا سونا مٹی کردا

رنگ اتاراں نوں توں دیندا
رُتے غاراں نوں توں دیندا

بجھدی نہیں جو پیاس بجھاندا
پکدی میٹ دی آس ودھاندا

پھلاں وچوں باس اڈاندا
سانوں توں احساس کراندا

حد امکانوں توں اے اُچّا
وہم گمانوں توں اے اُچّا

تینوں دلوں بجانوں نیا
تے اقرار زبانوں کیتا

دبیاں اگاں نوں بھڑکاندا
مٹھیاں تاراں نوں کھڑکاندا

پھسیاں سولاں نوں رڑکاندا
بدل بجلیاں نوں کڑکاندا

پھلاں تائیں خشبو دیندا
اکھیاں تائیں اتھرو دیندا

رات نوں تارے جگنو دیندا
جنگل نیلے آہو دیندا

تھاں تھاں پاک ظہور اے تیرا
جذبیاں وچ سرور اے تیرا

ہر ذرے وچ نور اے تیرا
جلوہ نیڑے دور اے تیرا

کسے دے سامنے گھنڈ چک آندا
کسے توں اپنا آپ لکاندا

کے تے خوف دے پہرے لاند
کے نون محرم حال بناند

کدھرے امرت پیار چکھاند
کدھرے نفرت زہر پیاند

کدھرے اُچی ٹیسی بھاند
کدھرے دلدل وچ پھساند

کے دے جھل تے پھل چڑھاند
کے دے پیار نون ٹھوکر لاند

کے تے رحمت دا مینہ پاند
کے دی پکی ساڑ مکاند

ہر دم ساڈے نال اتوں رہند
منگو میتھوں آپ اتوں کہند

آساں توں وی ودھ کے دیند
پل پل ساڈی بات نون ویہند

کدھرے پیڑی گنڈھ توں لاند
کدھرے سینے ٹھنڈ توں پاندا

کدھرے زہر وی کھنڈ بناندا
سوئی اپنی ونڈ وکھاندا

سبھ گھاٹے وچ جگ نوں آہندا
جھکنا نہیں توں پگ نوں آہندا

پھل بن جاتوں اگ نوں آندا
ٹھگی لا توں ٹھگ نوں آندا

پایا لات منات دا جھیرا
پایا قلم دوات دا جھیرا

پایا دن تے رات دا جھیرا
پایا شش جہات دا جھیرا

توں ای خواہاں نوں رنگ دیندا
توں ای شاماں نوں چپ رکھدا

توں ای پیڑاں نوں کھچ لیندا
توں ای فجراں نوں دُده کردا

کے نوں تھل دے وچ رلاندا
کے نوں دریا وچ وگاندا

کے نوں سولی تے چڑھواندا
کے نوں زہر دے جام پياندا

کے نوں مست ملنگ توں کردا
چنگا سوہنا رنگ توں کردا

کے دا گھیرا تنگ توں کردا
کے نوں اپنے سنگ توں کردا

تصویراں دے رنگ اڈاندا
پانی تھیں توں نقش بناندا

یاداں والے پھل مہکاندا
فکراں دے توں دیپ جگاندا

سوچاں والی جوہ وچ سٹ دا
وہماں والے کھوہ وچ سٹ دا

جسم بنا کے روح وچ سٹ دا
اپنے ورگی خو وچ سٹ دا

کے نوں ہمت ول اکساندا
کے نوں سکھنے ہتھ پرتاندا

کے دے پکے ارادے ڈھاندا
کے نوں جھولیاں بھر بھر پاندا

اپنے سروں الہیے لاہندا
بلدی دے توں بتے ڈاہندا

ون سونی مورت واہندا
وانگ شکاری سبھ نوں پھاہندا

بخشن دے توں بہانے پاندا
واجباں مار کے کول بلاندا

خیریں سلا آکھی جاندا
بدل رحمت دے ورساندا

کدھرے سدھراں تھیں دفناندا
کدھرے ہجر دے بھانبر لانددا

کدھرے درد وچھوڑے پانددا
کدھرے وچھڑے آپ ملانددا

من وچ جھاتی پان لئی آہندا
سانوں پنڈ گھٹان لئی آہندا

طوفاناں ول جان لئی آہندا
کارے تے پچھتان لئی آہندا

توں ایں سامنے توں ایں لکھیا
توں ایں بھیت کتے توں کھلیا

توں ایں یوں یوں دے وچ وسیا
توں ایں سبھ دے نیڑے ڈھکیا

ذہناں اُتے توں ایں چھاندا
فکراں اُتے غلبہ پاندا

ہر تھاں اپنے پہرے لاند
سوچاں دے وچ توں وں جاندا

بدلاں نوں توں پیا اڈاندا
جتنے چاہیں مینہ ورساندا

رنگ برنگے بوٹے لاند
دھرتی نوں توں خوب پھباندا

توں ای پھل بہاراں گھلدا
توں ای دل دیاں تاراں تھلدا

توں ای سوچ وچاراں دیندا
توں ای جتاں ہاراں دیندا

کدھرے توں قربانی منگدا
کدھرے توں سلطانی کھوہندا

کدھرے توں طغیانی گھلدا
کدھرے وچ حیرانی پاندا

تیز اڑاناں کدھرے دیندا
نور امکاناں کدھرے دیندا

کدھرے آپے حدّاں لاندّا
کدھرے ایہناں تائیں ڈھاندّا

کدھرے موت دے لالے پاندا
کدھرے مُردے اُٹھ بٹھاندّا

کسے نوں تکھیاں چالاں دیندا
کسے نوں وچ جنجالاں پاندا

کسے نوں اپنیاں ڈھالاں دیندا
کسے نوں وچ خیالاں پاندا

سوہنے توں شہکار بناندّا
اوہناں تائیں پیار وی پاندا

وعدے اپنے یاد کراندا
فر توں گوڑھی نیند سواندا

دھوناں جھکیاں ویہندا رہندا
جیاں نکیاں ویہندا رہندا

سوچاں رکیاں ویہندا رہندا
حداں مکیاں ویہندا رہندا

کے نوں مونہوں منگی دیندا
کے نوں چوکی چنگی دیندا

ہون کمائیاں ویہندا رہندا
پین جدائیاں ویہندا رہندا

جھولی پائیاں ویہندا رہندا
کرن خدائیاں ویہندا رہندا

زخم سدا ای الہے رکھدا
عمران دے دکھ پلے پاندا

دور خرابی توں کر دیندا

رُت گلابی توں کر دیندا

رنگ عنابی توں کر دیندا

صفت سیمابی توں کر دیندا

کدھرے تیز شراب توں لگدا

کدھرے پھل گلاب توں لگدا

کدھرے گیت رباب توں لگدا

کدھرے بند کتاب توں لگدا

دبجھلی دا ہر گیت سہانا

تیرا سائیاں پیار ترانا

اُتوں کھچدا تھلے لاہندا

کیہڑی کیہڑی چالے پاندا

سانوں پیار اڈاری دیندا

سوہنی اپنی یاری دیندا

بات وی پیاری پیاری دیندا
پھلاں بھری کیاری دیندا

لوواں سبھناں وچ ورتاندا
خشبوواں وی جھولی پاندا

رات دے متھے تارے لاند
گہنے پیارے پیارے پاندا

سوہنے تیرے کارے مولا
سبھ دے بھاگ سنوارے مولا

خشبو خشبو رستہ تیرا
ہر شے اندر جلوہ تیرا

روشن روشن ہالہ تیرا
پاک پوتر رشتہ تیرا

کالے سینے دھوندا رہندا
دل نوں اتوں چکاندا رہندا

پار سفینے لاندہ رہندا
پیار قرینے دیندا رہندا

تیرے آل دوالے پھردا
تینوں نت دکھالے دیندا

دل چکی چوں گالے کڈھدا
ہنجو ہاواں ہار پروندا

تیرے لاگے جے ہو جاندا
اپنا سارا کوچ مکاندا

سوچ تے تیرا پہرہ لاندہ
اپنے آپ نوں خوب پھباندا

دل وچ تیری یاد بٹھاندا
یاد اچ تیری عمر بتاندا

نال ترے جو یاری پاندا
تیریاں گلاں سینے لاندہ

تیرے شوق دا رستہ ملدا
تیرے درد اچ پنڈا گھلدا

تیرے پیار دا دیوا بلدا
تیرا آکھا فیر نہ ٹلدا

مٹی دے وچ تارے بوندا
پیار پراتے چاہت گوندا

کھوہ پریم دا راتیں جوندا
تیرے عشق اچ پل پل کھوہندا

تیرے ناناں دی ناد گھوکاندا
تیرے عشق دی کفنی پاندا

تیریاں مہراں دل تے لاند
اللہ ہو دا ورد پکاندا

فر میں کامل وی اکھواندا
فر میں مالک تائیں بھاندا

خیر کریں انجام توں میرا
بھر دیویں ہر جام توں میرا

میں منگتا واں تیرے در دا
درشن چاہواں تیرے گھر دا

رواں میں تیرا پانی بھردا
تیریاں صفتاں ہر دم کردا

توں ای سچے نویں بناندا
توں ای اس وچ روحاں پاندا

توں ای اس وچ ڈیرے لاندا
توں ای دل نوں فر گرماندا

تیرے منن والے مولا
پھریئے ترے دوالے مولا

بھریئے پیار پیالے مولا
کھلرے نور اُجالے مولا

منگتے تیرے سارے مولا
بیٹھے پیر پیارے مولا

وسدے نہیں وچ ڈھارے مولا
رہندے برج منارے مولا

ہر سو نور ترا ای وسدا
تیری خشبو لے کے پھردا

ہر اک جوئے ایہ وے جاندا
اللہ ہو دا ورد پکاندا

منگیے لطف عطاواں مولا
چاہیے سدا رضاواں مولا

پائیے پیار وفاواں مولا
کریے سدا ثناواں مولا

جھولی خالی توں ایں بھردا
نت رکھوالی توں ایں کردا

صفت نرالی توں ایں رکھدا
شان مثالی توں ایں رکھدا

کل خدائی تیری مولا
بے پروائی تیری مولا

سبھ رشنائی تیری مولا
دھونی لائی تیری مولا

کوئی نہیں تیرا ثانی مولا
توں ایں سبھ دا جانی مولا

عزت طاقت توں ای دیندا
سبھ نوں راحت توں ای دیندا

ہر اک نعمت توں ای دیندا
اپنی رحمت توں ای دیندا

کل جہان دا مالک مولا
سبھ دی جان دا مالک مولا

پچی شان دا مالک مولا
توں اسمان دا مالک مولا

رب توں سبھ دا والی مولا
تیری ہستی عالی مولا

تیرا رنگ مثالی مولا
سوہنے باغ دا مالی مولا

توں ای سبھ نوں عقلاں دیندا
توں ای سبھ نوں سمجھاں دیندا

توں ای سبھ نوں عزتاں دیندا
توں ای سبھ نوں شانناں دیندا

مالک تے رحمن توں مولا
خالق تے سبحان توں مولا

.....☆.....☆.....

دل آکھے سدا تیریاں حمداں لکھاں
توفیق توں دے تیریاں شانناں لکھاں

عاشق آں ترا میں ترا شیدا مولا!
میں تیری وفا تیریاں گلاں لکھاں

معبود ایں رزاق ایں خلاق وی توں
دس تیریاں میں نعمتاں کسراں لکھاں

طالب تری رحمت دا میں سبھ نوں تکیا!
جیاں نہیں جو منکھاں تے اوہ خوشیاں لکھاں

مجبور سدا تیرا سہارا بھالن!
بکھاں تے جو اوہناں دے اوہ واجاں لکھاں

توں پاک شریکے توں ایں سبھ دا مولا
جو عقل چہ آئیاں نہیں اوہ صفتاں لکھاں

یاور وی توں ، ناصر وی توں ، مالک میرا
بندہ میں ترا بن جاں تے عزتاں لکھاں

ہر پاسے تجلی اے تری فروی توں اوہلے
جد بھال تری کرنا واں سمتاں لکھاں

توں شوق ودھایا اے دلاں دے اندر
کنج عشق ترے والیاں حڈاں لکھاں

توصیف رقم تیری عنایات دی ہووے
جو حرف شہادت تھیں میں مٹلاں لکھاں

ہر دل تے ترے حسن دے جلوے کھنڈے
میں نور ترے والیاں رشناں لکھاں

یاں تیری عقیدت دی میں ویکھاں بارش
یاں تیری محبت دیاں دھپاں لکھاں

میں نام توں تیرے کراں کم دا آغاز
میں رحم ترے دیاں کیہ حدّاں لکھاں

نعمت اے تری جنہاں تے اوہناں چہ ای رکھ
اول آتے آخر ایہو چاہواں لکھاں

ایہ نور مشیت وا جو جلوہ گر اے
دل تختی تے بس ایہدیاں دکھاں لکھاں

ہر لطف ترے جلوے دی دیندا شاہدی
ہر دور ترا دور میں سمجھاں ، لکھاں

اڈدے نیں جو پکھو ترا نام نیں چپدے
کنج حمد پکاراں میں ایہ چوگاں لکھاں

حق حمد دا کیہڑا اے ادا کر سکدا
میں حمد الاپاں کہ دعاواں لکھاں

توفیق توں دتی اے تے مائل دل اے
میں حمد قصیدے نوں عطاواں لکھاں

عاجز میں بڑا واں تے کلام اے ناقص
کنج ذات تری دیاں ثناواں لکھاں

ہر ویلے نویں لفظ لیاواں بھاویں
دل فیر وی آکھے ذرا چچواں لکھاں

دن رات مرے آپ سنوارے مولا !
ہر بحر چہ میں اوہدیاں شانناں لکھاں

جلوے نین جو کھلرے تری قدرت دسدے
تخلیق جو ہوئیاں نین اوہ واجاں لکھاں

جو نقش الیکے نین توں سمھے سوہنے
سبحان تری شان لئی آکھاں ، لکھاں

ہر چیز ای مولا دی عطا اے نجمی
اوہ جہات جے پاوے تے میں سوچاں ، لکھاں

.....☆.....☆.....

محبوب دی سنت تے چلا دے مولا
قرآن دا قاری وی بنا دے مولا

منگتا واں ترے در دا توں جھولی بھر دے
اس شوق دے طالب نوں سوا دے مولا

معبود وی توں ایں مرا مقصود وی توں
توں حق تے صداقت دی ضیا دے مولا

تیرا ای روے عشق سمایا دل وچ
جو نقش دوئی دا اے مٹا دے مولا

دیکھاں نہ کے ہور دوارے ولیں
اپنا ای فقط اپنا بنا دے مولا

توں اپنی محبت دے ای گھیرے رکھیں!
دل نور دے جلوے تھیں وسا دے مولا

مدحت دے تری نغمے سدا میں گاواں
عرفان توں دے علم سکھا دے مولا

ہر روم مرا نور تھیں روشن ہووے
توں دل نوں مرے اپنی جلا دے مولا

تابع نہیں ترے نظم دے عالم سارے
ساہواں چہ مرے ذکر چلا دے مولا

ایہ غیر دے دل جھات نہ پاوے بھٹل کے
اس قلب تے پہرہ توں بٹھا دے مولا

گھر دل دا چمک جاوے ثناواں کر کے
اک نور جھلک اس تے وی پا دے مولا

قرآن دا ہر لفظ خزینہ سوہنا
اس نور نوں بھالن دی ادا دے مولا

سو جان توں صدقے ترے عشق توں جاواں
اک جامِ محبت دا پلا دے مولا

دل میرا سنور جائے تری یاد دے صدقے
ہوٹھاں نوں مرے اپنی ثنا دے مولا

ہر رنگ ترا جلوہ اے سچے سائیں
دل سازتے نغمہ ایہ سجا دے مولا

کر فضلِ محبت دی میں بولی بولاں
ساہواں نوں مرے اسمِ علی دے مولا

ہر آن تری حمد الاپاں میں وی
توں نطق مرے نوں وی جلا دے مولا

ہر پاسے بہاراں نوں سجانا توں ایں
ذہناں تے نوینِ عکس جما دے مولا

چن میرے مقدر دا جو چمکے سائیں
توں لطف تھیں اوہ بدر بنا دے مولا

بھاندا اے جو تینوں کریں ویسا مینوں
دل داغِ محبت تھیں سجا دے مولا

بخشش دا طلبگار آں تیتھوں سائیاں
پا فضل دا مینہ حرفِ وفا دے مولا

دل پاکِ محبت دی ردا دے طالب
ایہناں نوں توں عشقے، دی نوا دے مولا

عالم نوں ترے حسن نے شیدا کیتا
رخسار توں عالم دا سجا دے مولا

توں نور، نمو، شان عطا داں کر دے
اس عشق دی بھٹھی نوں بھنجا دے مولا

ایمان دی دولت دا اے طالبِ نجمی
دل ایس دا ستا اے جگا دے مولا

.....☆.....☆.....

توں سبھناں دا ”رب“ ایں سچا تیریاں سبھ انواراں
تیرے بن معبود نہ کوئی تیری حمد چتاراں

تیرے سارے ناں نہیں سوہنے اُچ تعریفاں والے
ایہناں تائیں چم چم کے میں اپنے بخت سنواراں

توں ”رحمن“ سداون والا توں ”اللہ“ توں کلا
تیری ذات اے سچی اُچی رکھے وچ حصاراں

نام ”رحیم“ اے تیرا اُچا رحمت دا سرچشمہ
پاک گناہ تھیں کردا رہندا میں جے اوگن ہاراں

تیرا ناں ”قدوس“ اے سائیاں پاک پوتر سوہنا
تیری شانِ جلالت دیاں نیں ایہدے وچ جھلکاراں

تیرا نام ”سلام“ اے سوہنا سوہنی چھایا کردا
سوہن سلکھنا ناں اے سانوں رکھے وچ حصاراں

تیری ذات ”المومن“ سانوں امناں دے وچ رکھدی
ساڈے کولوں دور ہٹاؤنے شر دیاں یلغاراں

”المہیمن“ ذات اے تیری سبھ کچھ دیکھن والی
پاک گواہیاں رکھن والی دیوے پیار اتباراں

”العزیز“ اوہ سچا سائیں سبھناں اُتے غالب
دل وچ پیار دی مشعل بالے ونڈے سوچ وچاراں

اوہ ”جبار“ اے اوہدے کولوں معافی منگدے رہیے
اُس دی بخشش، رحمت نال ای روشن ہوندیاں باراں

”المتکبر“ شان اللہ دی کبر وی اوس نوں سج دا
سبھ وڈیا نیاں اوہدے لئی نیں اوہدے ہتھ مہاراں

اوہ ”خالق“ اے ہر ہر شے دا اُچیاں شانناں والا
اوہدا سوہنا چانن کھنڈیا جدھر جہات وی ماراں

”الباری“ اُس اُچی ذات نے عالم پیدا کیتے
جہاں بارے کتا سوچئے آن نہ وچ شماراں

”المصور“ سوہنا سچا کاری گر اوہ اُچا
تھک جاندا اے ذہن وچارا کر کے سوچ وچاراں

اوہ ”غفار“ اے بخشن والا کھلے نیں در اوہدے
اوس دوارے جھکیے ہر دم منگیے نور انواراں

”القہار“ اے ذات اوہ وڈی اُس توں ڈر دے رے
اُس دے قہر غضب توں بچئے کریئے استغفاراں

”الوہاب“ اوہ سچا سائیں جگمگ سینے کر دا
 اوہدے کولوں منگدے رہیے حکمت بھریاں دھاراں

اوہ ”رزاق“ تے پتھراں اندر رزق پچاون والا
 اوہ چاہوے تے کر دیندا اے اگ تائیں گلزاراں

”الفتاح“ اے ذات اوہ پیاری قفل دلاں دے کھولے
 اوہ چاہوے تے چھیڑ دوچے سبھ ستیاں دل دیاں تاراں

”العلیم“ اوہ علماں والا علم خزانے ونڈے
 جہنوں چاہوے شان اوہ دیوے رکھے ہر دستاراں

”القابض“ اوہ ذات اے ڈاہڈی کھولے یا بند رکھے
 اوہدے دردے مانگت سارے اوہدے وچ مداراں

”الباسط“ اوہ ذات اچ اپنی کھولے مہر دے بوہے
 اوہدے ویس دوڑن والے پاون نور افکاراں

”الْحَافِضُ“ اوہ اُچی ذات اے سارے اوہدے تھلے
پستی اندر سٹے اوڑک حرصی دنیا داراں

”الرَّافِعُ“ وی صفت اے پیاری اُچیاں شانناں والی
عزّت شان وقار ودھاوے دیوے پیار اتباراں

”الْمُعَزُّ“ اے ذات ربّانی کردی جو نگرانی
عزّت دیاں دستاراں وٹڈے اپنے وچ اوہ پیاراں

”الْمُزِدُّ“ شان اے اوہدی جہدیاں سبھ نہیں شانناں
زلّت آتے خواری دیوے شرک دیاں پیاراں

”ذات سمیع“ اوہ اعلیٰ اولیٰ اُچی ہوئی سن دی
جہڑا دل وی ذکر کریندا پاوے ٹھنڈاں ٹھاراں

اُچی ذات ”بصیر“ اوہ دیکھے نال نگہ دے سبھ نوں
کچھ تے محکم مہراں لاندی کچھ دیاں لیندی ساراں

”النَّحَّامُ“ وی شان اوہدی جو حاکم سبھ توں اُچا
 اوہدا ناں اے اعلیٰ سبھ توں گوئے وچ درباراں

”العدل“ وی صفت ربانی جہدیاں سبھے شاناں
 رحمت منگیے اُس عادل توں مہکن باغ بہاراں

ذات ”لطیف“ اوہ ہر کم دی باریکی تائیں ویکھے
 اوہدے عشق اچ گلے پاڑے پھلاں کلیاں خاراں

اوہ ”خبیر“ اے خبراں رکھدا اگلیاں پچھلیاں سبھے
 اوہدے بارے سوچن والے ہوگئے گم اسراراں

”الحلیم“ اوہ ذات مبارک کیہ کجھ تکی دی جاوے
 جیہڑا وی ات چاوے اوہدیاں بھاوے دھوڑ غباراں

”العظیم“ اے ذات اللہ دی اُچیاں دی مالک
 ونڈے پیار خزانے سبھ وچ رکھے وچ حصاراں

”الغفور“ اوہ بخشن ہار اے اللہ سوہنا سائیں
جڈھر جڈھر اوگن ہار نہیں اودھر نور پھہاراں

اودھی صفت ”شکور“ اے سوہنی اودھے بوسے چاواں
شکر گزاراں پل پل اودھا خشیاں ملن ہزاراں

”العلی“ اے اسم مبارک اُچا سبھ توں سچا
ورد مبارک ایہ وے سوہنا ونڈے نور افکاراں

”الکبیر“ اے ذات اللہ دی وڈیاں شانناں والی
پیار شفاعت جو نت ونڈے اپنے وچ دلداراں

”المقیت“ اوہ سوہنی ذات ای ہمت طاقت ونڈے
اودھے در توں قوت پائی کمزوراں لاچاراں

”الحسیب“ اے ناں اللہ دا سبھناں تھیں جو کافی
خوف دلاں چوں دور نساوے دور کرے سبھ ہاراں

”الحفیظ“ اے اسم جمالی نت حفاظت کروا
بخشنے سبھ نون امن اماناں ونڈے نوری دھاراں

”الجلیل“ اے ذات ربّانی قوت دا سر چشمہ
سبھ مغلوب نیں اوہدے آگے اوہدے ہتھ مہاراں

”الکریم“ اے اوہدی ہستی کرم کماون والی
اوس سخی نے دتیاں سانوں چھاواں تے چھتاراں

”الرقیب“ اے ذات اوہ کردی سبھناں دی نگرانی
رکھدی وچ حفاظت اپنی دیندی شان وقاراں

”الجبیب“ اے اسم اللہ دا سبھ دا چین سہارا
اس دے صدقے رحمت پائی دکھیاں تے لاچاراں

”الواسع“ اوہ ذات قدیمی ونڈ ونڈ جو نہ تھکدی
مشرق، مغرب اوہدیاں دھماں اوہدیاں نور انواراں

”الحکیم“ اوہ حکمت والا کم سبھ حکمت والے
حکمت وانگ سمندر اُس دی ونڈے سخن ہزاراں

”الودود“ اے ذات اللہ دی صاحب سبھ توں وڈا
اوہو سچا ، سنگی ، ساتھی خوشیاں دوے ہزاراں

”المجید“ اوہ ذات اے اعلیٰ عزتاں دیون والی
اوہو ونڈدا رحمت شفقت اوہو لیندا ساراں

”الباعث“ اے صفت ربّانی اولن ، بدن والی
سبھ نون حرکت دے وچ رکھے اپنے وچ مداراں

اوہو ذات ”شہید“ اے سبھ تے اوہو حق اے حق اے
اوہدا نور گواہی سچی اوہدیاں سبھ چکاراں

سوہنا اسم مبارک ”الحق“ دل دا پاک وظیفہ
سوہنی ہستی حق اے جسے ونڈیاں سبھ البصاراں

اُچی ذات ”وکیل“ اے سبھ دی جس دا سایا سبھ تے
کارساز اے سبھناں دے لئی دیوے سوچ و چاراں

ذات ”قوی“ اے اُس مالک دی جہڑا سبھ دا مولا
اوہو ساری طاقت والا اوہدی حمد چتاراں

”المتین“ اے صفت ربّانی جو مضبوط تے اُچّا
اُس دے نام مبارک جپ کے دل دیاں اکھیاں ٹھاراں

”الولی“ اوہ حقّا سچّا سوہنا سبھ دا ساتھی
اُس دی وڈی ہستی دے لئی تن من دھن سبھ واراں

”الحمید“ اوہ ذات ربّانی سبھ حماں جہدے لئی نیں
اوہدی حمد الاپدے سارے اپنے وچ مداراں

”الخصی“ اے اللہ سوہنا نقش اگیرے پھردا
گھاٹ نہ ویکھی کسے وی اتھے اوہدے وچ شہکاراں

”المبدی“ اے ذات اوہ جس نے سبھ کچھ پیدا کیتا
روشن چن چراغ نیں کیتے اوس نے لکھ ہزاراں

”المعید“ اے سوہنی ذات جو دوجی وار اٹھاوے
کُن آکھے تے فیکون دیاں چلدیاں نیں پرکاراں

”المحی“ اوہ زندہ رکھدا جنہوں چاہندا جد تک
اوہدی مہر محبت نال ای جگمگ دل دیاں باراں

”المہیت“ اوہ مارن والا سبھ تے اوہدا غلبہ
اوہدی قدرت سبھناں تائیں رکھے وچ حصاراں

”المحی“ اوہ ذات ربّانی باقی ہر شے مردہ
اوہ زندہ اے زندہ رہنا اوہدے قول قراراں

”القیوم“ اے اوہدی ہستی ازلی قائم دائم
لیل نہاراں کدے نہ ہوں اوہدے وچ درباراں

”الواحد“ اوہ سچا سائیں سبھ تھیں پالن والا
ونڈے اُس نے رزق خزینے جس دیاں نہیں مقداراں

”الماجد“ اوہ شانناں والا اُچا اُس دا ڈیرہ
نور اوہدا جس جھولی پایا ہويا وچ اُچیاراں

”الواحد“ اوہ اکو اک اے پاک شریکے کولوں
اوہدی نور تجلی نال ای ہر تھاں نور انواراں

”الاحد“ اوہ ذات اکلے کسے نہ اوہنوں جنیا
نہ ای اوہنے کسے نوں جنیا پاک اے نقش نگاراں

ذات ”صمد“ اے شانناں والی ہر اک عیبوں اُچی
اوہدا حکم ای ہر تھاں چلدا اوہدے ہتھ مہاراں

”القادر“ اوہ قدرت والا کیہ کیہ اوس بنایا
اوہدا شان قدیر کدے نہ آوے وچ شماراں

”المقتدر“ اوہ ذات ربّانی رکھدیاں سبھ وڈیاں
 اوہنے سبھ نوں آہرے لایا دے کے ہتھ پتواراں

”المقدم“ ذات اللہ دی سبھ توں پہلاں اوہو
 اوس دے بارے جان نہ سکیاں تھکیاں سوچ وچاراں

”الموخر“ اوہو ہوسی اوس نے ایہ فرمایا
 سچے قول ایہ سانوں آکے دتے نیں سچیاراں

”الاول“ اوہ ذات اے پیاری پیار بہاراں ونڈے
 سانوں اوسے ذات دی چاہت رکھے وچ خماراں

”الآخر“ اے صفت ربّانی جسے عشق کمایا
 جیہدے عشق نے مچ مچایا کھڑ پیاں گلزاراں

”الظاہر“ اوہ ربی جلوہ ساہ ساہ مُشک کھلیرے
 اوہدے عشق دے رنگ نیں سارے آئے وچ اظہاراں

”الباطن“ اوہ ذات اے حقیقیؑ جہڑی سبھ توں اوہلے
لطف دا مینہ ورسا بئے سبھ تے ونڈے نور انواراں

”الوالی“ اوہ سبھ دا وارث سبھ نوں دیکھے چاکھے
پچھدا سبھ دی مرضی منشا دیوے چین قراراں

”المتعالی“ ذات اوہ پیاری اُچی سبھ توں سچی
اُچیاں اُچیاں شانناں ونڈی دینی شان وقاراں

”الکیر“ اے صفت اللہ دی نعمتاں جہڑا ونڈے
کردا اوہ احسان سبھاں تے کٹے روگ بیماراں

”التواب“ اے ناں اللہ دا جہڑا بخشن ہار اے
توبہ منگدے جہڑے اُس توں پاون نور پھہاراں

”المنعم“ اوہ سچا سائیں رجب انعام اے دیندا
اوہدے مانگت پاندے اُس توں رحمت والیاں دھاراں

بدلہ لین تے ”قادر“ ذات اوہ اُچیاں صفتاں والی
 جہڑا اوہدی پکڑ اِچ آوے ملدیاں اوہنوں ہاراں

”الغفور“ اے صفت ربّانی سوہنیاں جہدیاں شاناناں
 معافی دے کے بندیاں تائیں ونڈے پھل مہکاراں

شان ”رؤف“ اس سچے رب دی بندہ کسراں جاچے
 اوہدی مہر دے بدل وسن جل تھل کر دین باراں

”مالکُ الملک“ اے ذات ربّانی اوہدی ونڈ نرالی
 جنہوں چاہوے تخت بٹھاوے رکھے سر دستاراں

سوہنا ”رب“ اوہ پالن والا سبھ مخلوق اے اوہدی
 کسے نوں رچھ کھواندا دیندا کسے نوں بھکھ دیاں ماراں

اوہدی ذات جلالاں والی اوہ اکراماں والا
 اوہدی عظمت شان دے آگے سجدے نیت گزاراں

”المقسط“ اے مولا سوہنا عادل اوہ اکھوائے
رحمت منگاں اُس عادل توں اپنا سینہ ٹھاراں

”الجامع“ اوہ ذات مبارک کرے گی سبھ نوں حاضر
اُچیاں سچیاں اوس دیاں نہیں سبھے ای گفتاراں

”الغنی“ اے سوہنا سائیں روگ گوائے دل دے
رَت بھنے ایہ اکھر بھچیاں اوہدے وچ درباراں

”المغنی“ اے ذات اوہ اُچی جھولی ہر دم بھر دی
اوہدے کولوں منکن لکیاں آن نہ شرماں عاراں

”المعطي“ اوہ سبھ کجھ دیندا نالے ویکھدا رہندا
جے کر اوہنوں یاد چہ رکھے پندیاں نہیں پھٹکاراں

”المانع“ اوہ سچا سائیں سانوں ہٹکے پھیرے
جے کر اوہدا در چھڈ دیئے کردا شر یلغاراں

”الضار“ اوہ ذات اے وڈی سبھ کجھ اوہدے ہتھ وچ
نال ضرر جے رشتہ جوڑیئے کردا نہیں دیواراں

”النافع“ اوہ ذات ربانی اُچیاں شانناں والی
نفع پچایا سانوں بھیج کے پاک نبیؐ سرکاراں

صفناں وچوں صفت ”النور“ اے سوہنی تے من موہنی
ہر تھاں اوہدے نور دی جگمگ کیتیاں نور انواراں

”المہادی“ اوہ سدھی سچی راہ دکھاون والا
اوہدی دسی راہ تے ٹریاں کھڑدیاں نیں گلزاراں

”البدیع“ دیاں شانناں والا سچے نوہن نت گھڑدا
نوری اسم نیں اوہدے سارے وٹن نوری دھاراں

”الباقی“ اے سوہنی ذات اوہ اُچ کمالات والی
اوہدے ڈھولے ماہیے گاواں اپنے بخت سنواراں

”الوارث“ اے صفت نرالی سوہنے سچے رَب دی
 اوہنوں وارث من لیئے تے ہوون دور آزاراں

”الرشید“ وی اُس مالک دا ناں اے سوہنا سُچا
 ایس اسم دے امرت رس تھیں پھٹدیاں نیں مہکاراں

”الصبور“ اے پاک پوٹر صفت ربّانی نجمی
 شان اوہدی جد جوش بیچ آوے بخشے اوگن ہاراں

تعارف مصنف

نام.....	محمد اقبال حسین	قلمی نام.....	محمد اقبال نجمی
ولدیت.....	محمد اسماعیل	تاریخ پیدائش.....	۲ جنوری ۱۹۵۳ء
جائے پیدائش.....	مڈر چک، پتوکی	تعلیم.....	ایم۔ اے
موجودہ پتہ.....	۸۸۔ بی سیٹلائٹ ٹاؤن گوجرانوالہ۔ فون۔ ۳۶۵۱۶۰۳		

اعزازت

پاکستان رائٹرز گلڈ سے انعام (قدم قدم آباد پر) ۱۹۸۴ء
 مسعود کھدر پوش ٹرسٹ سے انعام (ایہ نہیں میرا پاکستان پر) ۱۹۹۰ء
 جنگ پبلشرز اور ہمدرد کتب خانہ کی جانب سے ایوارڈ (سک دی ڈالی پر) ۱۹۹۳ء
 وزارت مذہبی امور اسلام آباد سے قومی سیرت نعت ایوارڈ (مہکاں ونڈ دے بول پر) ۱۹۹۶ء
 بورڈ آف انٹرمیڈیٹ اینڈ سیکنڈری ایجوکیشن گوجرانوالہ سے اول انعام (اجازت پر) ۱۹۹۹ء
 اکادمی ادبیات پاکستان کی طرف سے لائف انشورنس پالیسی
 چھٹی اہل قلم کانفرنس میں شرکت
 تحقیقی مقالہ۔ ایم۔ اے سٹوڈنٹ اسلامیہ کالج گوجرانوالہ

مصروفیات

ڈائریکٹر..... فروغ ادب اکادمی گوجرانوالہ
 سرپرست..... گوجرانوالہ رائٹرز کلب
 سیکرٹری..... بزم علم و فن پاکستان گوجرانوالہ ریجن
 چیئر مین..... ایوان حمد و نعت گوجرانوالہ
 سرپرست..... وارث پریت پروار گوجرانوالہ
 ممبر مجلس عاملہ..... مرکزی بزم اقبال گوجرانوالہ

صحافتی مصروفیات

مدیر اعلیٰ..... مفیض
 چیف ایڈیٹر..... جامِ صحت
 چیف ایڈیٹر..... دلچسپ
 ایڈیٹر..... ساحل انٹرنیشنل
 نگران اعلیٰ..... وادی ادب

تصنیفات مطبوعہ

عمر و ڈے دکھ / پنجابی غزلیات (۱۹۸۳ء)	ہم کلیاں ہم تارے / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۴ء)
قدم قدم آباد / ملی نظمیں (۱۹۸۳ء)	سیرت حضور ﷺ دی / سیرت (۱۹۸۵ء)
تتلی بچہ پھول / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۵ء)	ٹم ٹم تارے / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۵ء)
سارے دیئے جلا دو / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۵ء)	دھرتی میرا مان / قومی نظمیں (۱۹۸۷ء)
سوچ کے زاویے / ہائیکو (۱۹۸۷ء)	پھول اور بارود / افغانستان کے پس منظر میں (ترتیب) (۱۹۸۷ء)
آپ ﷺ کی باتیں / نعتیں (۱۹۸۸ء)	کھر دے پھل / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۸ء)
سچے موتی / بچوں کی نظمیں (۱۹۸۸ء)	تن وستی و سچ درد بلاواں / دیوان غزلیات (۱۹۸۹ء)
ایہ نہیں میرا پاکستان (۱۹۸۹ء)	سک دی ڈالی (۱۹۸۹ء)
نعتیہ ہائیکو (۱۹۹۰ء)	گوجرانوالہ کے اہل قلم / ڈائریکٹری (۱۹۹۱ء)
آزادی کا سفر / کشمیر کے حوالے سے (ترتیب) (۱۹۹۱ء)	شکرانہ / قطعات (۱۹۹۳ء)
مہرکاں و نڈدے بول / پنجابی ہائیکو (۱۹۹۳ء)	مجاوراتی غزلاں / غزلیات (۱۹۹۵ء)
پاکستانی آزاد غزل (ترتیب) (۱۹۹۶ء)	اپنا اپنا فرض نبھائیے / نظم (۱۹۹۷ء)
سے دابھار / نظمیں (۱۹۹۸ء)	شوکت واسطی فن اور شخصیت (۱۹۹۸ء)
اجازت / غزل نظم (۱۹۹۹ء)	دل نہیں مانتا / غزل و نظم (۲۰۰۱ء)
حمد چراغ دلاں دا چانن / حمد (۲۰۰۲ء)	میری آواز / نظمیں / عراق جنگ کے حوالے سے (۲۰۰۳ء)
خیراتِ مدحت / نعت (۲۰۰۳)	Angels of Thouths (۲۰۰۳ء)
نغمہ حمد (۲۰۰۵ء)	پھول کھلتے ہوئے / غزلیات (۲۰۰۶ء)
نوری ریشماں / نعتیہ قصیدہ (۲۰۰۷ء)	زرگس کے پھول / ہائیکو (۲۰۰۷ء)

تعارف مصنف